

بیمه‌های اتومبیل

تاریخچه بیمه خودرو در ایران

علت اصلی تمایل صاحبان اتومبیل‌ها و خودروها به بیمه کردن وسایل نقلیه خود، ریسک و خطری بود که در جاده‌ها و خیابان، اتومبیل‌ها را به عنوان یک کالای گران قیمت و لوکس آن زمان تهدید می‌کرد و به‌طور طبیعی تقاضا برای بیمه کردن این ابزار مدرن نسبت به دیگر ابزارها و وسایل زاینده انقلاب صنعتی، بیشتر بود.

به همین علت برای شرکت‌های بیمه، بازار بیمه‌های خودرو نسبت به دیگر بیمه‌ها جذابیت بیشتری داشته است. البته این همه صرفاً درباره بیمه‌های بدنه خودرو بود. بعدها به علت افزایش تکنولوژی وسایل نقلیه و در نتیجه افزایش سرعت این وسایل، خطرهایی برای عابران و سرنشینان خودروهای دیگر (به عنوان شخص ثالث) ایجاد شد که در نتیجه حوادث پی در پی و دیه و غرامت‌های سنگین که بر عهده‌ی عامل غیرعمد خسارت بود، بیمه شخص ثالث نیز به بیمه‌های مربوط به خودرو اضافه شد. اولین اتومبیل در سال ۱۲۸۰ در زمان سلطنت مظفرالدین شاه قاجار وارد ایران شد. اتومبیل فوق که توسط یک راننده بلژیکی به تهران می‌آمد با کوه برخورد نمود و اولین وسیله در حین ورود به ایران اولین تصادف را بوجود آورد. در ایران نیز تا سال ۱۳۱۲ بیمه اتومبیل در ایران منحصر به چند دستگاه کامیون بود که از طرف شرکت‌های وارد کننده به طور اقساط به فروش می‌رسید. فروشندگان برای تأمین سرمایه تا پایان باز پرداخت اقساط، کامیون‌ها را در مقابل پیش آمدن حوادث یا آتش سوزی به نفع خود بیمه می‌کردند. بعدها در سال ۱۳۱۲ با انعقاد قرارداد راه‌آهن سراسری ایران به علت فعالیت دامنه دار حمل و نقل بر تعداد کامیون‌ها افزوده شد و بیمه اتومبیل در ایران رونق بیشتری پیدا کرد. از سال ۱۳۰۸ تا ۱۳۱۵ شرکت جنرال اکسیدان که جزء گروه فارلر بود، امور مربوط به بیمه اتومبیل را در ایران انجام می‌داد. سپس نمایندگی شرکت بیمه آلیانس اونداستو نگارتر وارد فعالیت بیمه‌ای شد و پس از تأسیس شرکت سهامی بیمه ایران در آبان ماه ۱۳۱۴ که با سرمایه ۲۰ میلیون ریال شروع به کار کرده، اتومبیل‌ها را این سه شرکت بیمه می‌کردند. در اواخر سال ۱۳۱۴ و اوایل سال ۱۳۱۵ به علت آتش سوزی پی در پی کامیون‌ها بیمه اتومبیل در ایران دچار بحران‌های شدید شد که شرکت‌های گروه فارلر از صدور بیمه‌نامه اتومبیل امتناع کردند و شرکت‌های سوئیس ناسیونال و آلیانس اونداستو نگارتر آلمان به طور محدود و با احتیاط کامل به صدور بیمه‌نامه ادامه دادند. با آغاز جنگ جهانی دوم ادامه فعالیت‌های بیمه‌های کامیون و اتومبیل‌های شخصی دچار وقفه نسبتاً طولانی مدتی شد. البته پس از خاتمه جنگ دوباره بیمه اتومبیل به روند صعودی خود ادامه داد تا آنجایی که در سال ۱۳۴۶ حدود سی درصد از خودروها زیر پوشش بیمه‌ای بودند.

علاوه بر این حدوداً در همان سال‌ها شرکت سهامی بیمه ایران و مسئولان بیمه‌ای کشور تصمیم گرفتند که با توجه به اهمیت بیمه شخص ثالث، داشتن این بیمه‌نامه را برای تمام صاحبان خودرو اجباری کنند که این تصمیم موجب شد که این شاخه از صنعت بیمه به بزرگ‌ترین شاخه بیمه در ایران تبدیل شود و بیشترین سهم از ارزش حق بیمه‌های پرداختی را از آن خود کند.

انواع رشته‌های بیمه اتومبیل

- ۱- بیمه شخص ثالث (بیمه‌های مسئولیت)
- ۲- بیمه بدنه (بیمه‌های اموال)
- ۳- بیمه حوادث راننده (بیمه‌های اشخاص)

بیمه نامه شخص ثالث

این نوع پوشش بیمه‌ای همانگونه که از نام آن مشخص است و قانون آن نیز تحت عنوان ((قانون بیمه مسئولیت مدنی دارندگان وسائط نقلیه موتوری زمینی در مقابل اشخاص ثالث)) تدوین شده است، در واقع یک بیمه‌نامه مسئولیت است که کلیه خسارت‌های وارد به اشخاص ثالث را از نظر مالی و جانی که در اثر خود وسیله نقلیه و یا به وسیله محمولات و یا یدک متصل آن وارد می‌شود را پوشش می‌دهد. در بیمه شخص ثالث، فرد بیمه گزار مسئولیت تقصیر خود را در برابر اشخاص ثالث بیمه می‌نماید. به زبان ساده در تصادفاتی که راننده وسیله نقلیه‌ای، مقصر حادثه شناخته می‌شود، از محل بیمه شخص ثالث خودروی مقصر حادثه، خسارات مالی و جانی وارده به اشخاص ثالث پرداخت می‌گردد. قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسائط نقلیه موتوری زمینی مصوبه سال ۱۳۴۷ بود که در سال ۱۳۸۷، اصلاحیه آن با نام " قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسائط نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث" توسط مجلس شورای اسلامی تصویب و جهت اجراء به شرکت‌های بیمه ابلاغ شد.

تعاریف

مسئولیت مدنی: تعهد و التزامی که شخص نسبت به جبران زیان وارد به دیگری دارد، اعم از آنکه زیان مذکور در اثر عمل شخص مسئول یا عمل اشخاص وابسته به او و یا ناشی از اشیاء و اموال تحت مالکیت یا تصرف او باشد.
بیمه گر: شرکت بیمه‌ای است که در ازای دریافت حق بیمه، جبران خسارت احتمالی را مطابق با شرایط بیمه‌نامه به عهده می‌گیرد .

بیمه گزار: شخص حقیقی یا حقوقی است که مالک موضوع بیمه است یا به یکی از عناوین حقوقی، نمایندگی مالک یا ذینفع را داشته یا مسئولیت حفظ موضوع بیمه را از طرف مالک دارد و قرارداد بیمه را با بیمه‌گر منعقد می‌کند و متعهد به پرداخت حق بیمه آن می‌باشد.

موضوع بیمه: وسیله نقلیه موتوری زمینی است که مشخصات آن در بیمه نامه درج شده است.

حق بیمه: مبلغی است که در بیمه‌نامه مشخص شده و بیمه گزار موظف است آن را هنگام صدور بیمه‌نامه یا به ترتیبی که در بیمه نامه مشخص می‌شود به بیمه گر پرداخت نماید.

اشخاص ثالث: طبق قانون اصلاح قانون بیمه شخص ثالث مصوب ۱۳۸۷، منظور از شخص ثالث، هر شخصی است که به سبب حوادث وسائط نقلیه موضوع این قانون دچار زیان‌های بدنی و یا مالی شود به استثناء راننده مسبب

حادثه . خسارات وارده به اموال عمومی که مالک آنها یک شخصیت حقوقی می باشد نیز از محل بیمه شخص ثالث جبران می گردد. (مانند خسارت وارده به گاردریل اتوبانها)

پوشش های اجباری (ثالث قانونی): حداقل تعهداتی است که شرکت های بیمه مجاز به فروش آن می باشند که تعهد جانی آن به میزان دیه یک مرد مسلمان در ماه حرام بوده و تعهد مالی آن طبق قانون، حداقل به میزان ۲/۵ درصد تعهد جانی می باشد.

پوشش های اختیاری (مازاد): پوشش های مالی و جانی مازاد بر پوشش های اجباری می باشد .

حادثه: منظور از حادثه، هر گونه سانحه ای از قبیل تصادم، تصادف، سقوط، واژگونی، آتش سوزی و یا انفجار و سائل نقلیه موتوری زمینی و نیز خساراتی است که از محمولات و سائل نقلیه مزبور به اشخاص ثالث وارد می شود.

خسارت بدنی: هر نوع دیه یا ارش ناشی از صدمه، شکستگی، نقص عضو، از کارافتادگی (جزئی یا کلی - موقت یا دائم) یا دیه فوت شخص ثالث به سبب حوادث مشمول بیمه موضوع این قانون است. هزینه معالجه نیز چنانچه مشمول قانون دیگری نباشد، جزء تعهدات بیمه موضوع این قانون خواهد بود.

دیه : مالی است که به سبب جنایت بر نفس و یا عضو به زیان دیده و یا ولی دم و یا اولیاء دم پرداخت می شود. محاسبه دیه بر اساس قانون مجازات اسلامی بوده و مقدار دیه قتل مرد مسلمان برابر با یکصد شتر سالم است. رقم ریالی دیه هر ساله توسط قوه قضائیه محاسبه و اعلام می گردد.

ارش: مقدار مالی است که به عنوان جبران خسارت بدنی که در شریعت برای آن اندازه ای مشخص نشده، به زیان دیده پرداخت می گردد. ارش اختصاص به مواردی دارد که در قانون مجازات اسلامی میزانی به عنوان دیه برای آن تعیین نشده است. محاسبه ارش به عهده کارشناس پزشکی قانونی می باشد.

تعدد دیه: در صورتی که در یک حادثه مسئول آن به پرداخت بیش از یک دیه به هریک از زیان دیدگان محکوم شود، بیمه گر موظف به پرداخت تمامی دیه های متعلقه خواهد بود.

تغلیظ دیه: در صورتی که صدمه و فوت هر دو در یکی از ماه های حرام (رجب، ذیقعد، ذیحجه، محرم) واقع شود، یک سوم دیه به عنوان تشدید مجازات به مبلغ دیه اضافه می گردد.

خطر بیمه شده: خطر به امری گفته می شود که در صورت وقوع آن بیمه گر موظف به انجام تعهد خود می گردد؛ مثل آتش سوزی، سیل، سرقت، سقوط هواپیما، تصادف اتومبیل، فوت انسان و نظایر آن.

شرایط عمومی: شرایطی است که بر کلیه خریداران یک رشته بیمه ای حاکم بوده و غالباً نکات مهم آن در ظهر بیمه نامه درج می گردد. شرایط عمومی ناظر به مقررات آمره قانون بیمه بوده و طرفین قرارداد ملزم به رعایت مفاد آن می باشند.

شرایط خصوصی: توافقی های خاصی است که بین بیمه گر و بیمه گذار مورد موافقت قرار می گیرد و ممکن است از بیمه گزاری به بیمه گزار دیگر متفاوت باشد. در صورت مغایرت با شرایط عمومی بیمه نامه، شرایط خصوصی ارجحیت دارد.

خسارت‌های تحت پوشش بیمه شخص ثالث

بیمه گر مسئولیت مدنی بیمه گزار را در مقابل اشخاص ثالث به سبب حوادث وسیله نقلیه‌ای که مشخصات آن در شرایط خصوصی بیمه‌نامه ذکر شده است، بیمه می‌نماید و تعهد می‌کند طبق شرایط این بیمه‌نامه در صورت وقوع حوادث مشمول بیمه، زیان‌های بدنی و مالی وارد به اشخاص ثالث را با توجه به حداقل تضمین مذکور در آئین‌نامه‌های اجرایی قانون بیمه اجباری مسئولیت دارندگان وسائط نقلیه موتوری، حداکثر تا میزان مذکور در بیمه‌نامه جبران نماید.

خسارت بدنی: هر نوع دیه یا ارش ناشی از صدمه، شکستگی، نقص عضو، از کارافتادگی، یا دیه فوت شخص ثالث به سبب حادثه مشمول بیمه موضوع این قانون است. هزینه معالجه نیز چنانچه مشمول قانون دیگری نباشد، جزء تعهدات بیمه موضوع این قانون خواهد بود.

نکته: با توجه به اینکه ۱۰ درصد از حق بیمه‌های شخص ثالث به عنوان عوارض ماده ۹۲ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی از طرف شرکت‌های بیمه به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پرداخت می‌گردد لذا وزارت بهداشت موظف است مصدومین حوادث رانندگی را که به صورت اورژانس به بیمارستان منتقل می‌گردند، بدون قید و شرط پذیرش نموده و حق دریافت هیچ‌گونه وجهی را از مصدوم حادثه ندارند.

خسارت مالی: زیان‌هایی می‌باشند که به سبب حوادث مشمول بیمه موضوع این قانون به اموال اشخاص ثالث (اعم از وسیله نقلیه یا محمولات آن) وارد شود.

خسارات وارده به اموال عمومی و دولتی: همانطور که قبلاً اعلام شد، خسارت وارد به اموال اشخاص حقوقی نیز (اعم از خصوصی و دولتی و ...) از محل بیمه شخص ثالث قابل جبران می‌باشد.

تعهدات بیمه شخص ثالث نسبت به تعداد افراد:

تعهدات بیمه شخص ثالث نسبت به افراد داخل وسیله نقلیه محدود به ظرفیت مجاز خودرو (بر اساس ظرفیت مندرج در کارت) بوده و نسبت به افراد خارج از وسیله نقلیه نامحدود می‌باشد. به طور مثال اگر یک خودروی سواری با ظرفیت چهار نفر دچار حادثه شده و هنگام حادثه پنج سرنشین داشته و همگی فوت نمایند، در این صورت خسارت بر اساس ظرفیت مندرج در کارت خودرو (۴ نفر) پرداخت می‌گردد. (اگر در خودروی زیان دیده باشند: خسارت چهار نفر بین پنج نفر تقسیم می‌شود. اگر در خودروی مقصر حادثه باشند: خسارت راننده از محل بیمه حوادث راننده جبران می‌شود و خسارت سه نفر بین چهار نفر دیگر تقسیم می‌شود).

حداکثر تعهدات بیمه‌نامه (پرداخت دیه): تعهدات مالی و جانی مندرج در بیمه‌نامه می‌باشد و بیمه گر خسارت وارده به زیاندیدگان را بدون لحاظ جنسیت و مذهب، حداکثر تا سقف تعهدات بیمه‌نامه پرداخت می‌نماید.

موارد زیر از شمول بیمه نامه خارج است:

۱- خسارت وارده به وسیله نقلیه مسبب حادثه

۲- خسارت‌های مستقیم و یا غیر مستقیم ناشی از تشعشعات اتمی و رادیو اکتیو

۳- خسارت‌های وارد به محمولات وسایل نقلیه مسبب حادثه

۴- خسارت‌های ناشی از محکومیت جزائی و پرداخت جرائم

چگونگی تعیین نرخ بیمه

در سال‌های اخیر در زمینه یکنواخت کردن نرخ حق بیمه اقدام‌هایی به عمل آمده و پیشرفت‌هایی نیز حاصل شده است. در مورد خسارت‌های وارده به شخص ثالث، بیشتر بر قدرت موتور تکیه دارند ولی نحوه اندازه‌گیری آن مشکل است زیرا کیفیت باید به کمیت تبدیل شود. عوامل فعلی که در تعیین نرخ حق بیمه دخالت دارند شامل موارد ذیل می‌باشند:

در مورد اتومبیل، عناصر عوامل مؤثر در تعیین نرخ حق بیمه عبارتند از:

۱- قدرت موتور و تعداد سیلندر

۲- نوع اتومبیل، سال ساخت (سن) و مدل

۳- مورد استفاده

۴- ظرفیت

موارد مذکور، عوامل فعلی موثر طبق ویژگی‌های خودرو قلمداد می‌گردد. لیکن عامل مهم‌تر دیگری که فی الحال چندان به آن توجهی نشده و در تعیین حق بیمه موثر می‌باشد، ویژگی‌های راننده بوده و شامل موارد ذیل می‌شود. (هر چند برخی از آنها به طور دقیق قابل اندازه‌گیری نمی‌باشد)

۱- مشخصات بیمه‌گزار (سن، تحصیلات، جنس، شغل، اعتیاد و...)

۲- نحوه استفاده از اتومبیل

۳- سوابق رانندگی (سوابق خسارت و جرائم رانندگی)

۴- مهارت رانندگی

البته عوامل دیگری از قبیل امکانات ایمنی خودرو (ترمز ABS و ...)، منطقه تردد خودرو (درون شهری، برون شهری، راه‌های روستایی، راه‌های صعب‌العبور) و ... نیز در تعیین حق بیمه موثر می‌باشند.

کارت سبز (بیمه بین‌المللی وسایل نقلیه موتوری زمینی در برابر اشخاص ثالث)

با توجه به اینکه پوشش‌های بیمه شخص ثالث فقط در حدود قلمرو جغرافیایی کشور معتبر است، کارت سبز یک گواهینامه بین‌المللی در زمینه بیمه شخص ثالث است که توسط رانندگانی که به طور موقت قصد عبور و تردد در کشورهای مشخصی واقع در منطقه جغرافیایی سیستم کارت سبز را دارند، تهیه شده و در صورت بروز حادثه تصادف یا در صورت نیاز در مرزها و سرحدات یا داخل کشورهای عضو ارائه می‌گردد.

اساس نظام کارت بیمه بین‌المللی وسایل نقلیه موتوری موسوم به سیستم کارت سبز^۱ بر مبنای توصیه کمیسیون اقتصادی برای اروپا^۲ وابسته به سازمان ملل متحد در تاریخ ۱۹۴۹/۱/۲۳ بنیان نهاده شد. براساس قطعنامه سازمان

^۱ Green Card system

^۲ The Economic commission for Europe (E.C.E)

ملل متحد، قرارداد لندن یا موافقت نامه هماهنگ بین دفاتر^۳ پی ریزی شد که عملیات سیستم کارت سبز بر پایه مفاد آن صورت می‌پذیرد. فعالیت اجرایی سیستم کارت سبز در تاریخ اول ژانویه سال ۱۹۵۳ آغاز شده است.

نحوه عضویت در سیستم کارت سبز

شرط اصلی عضویت در سیستم کارت سبز این است که در کشور متقاضی عضویت، بایستی قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری (قانون بیمه اجباری شخص ثالث)^۴ وجود داشته باشد. قانون الحاق دولت ایران به سیستم بین المللی بیمه مسولیت دارندگان وسائط نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث (کارت سبز) در تاریخ ۱۳۵۶/۰۳/۰۵ تصویب گردیده است.

دفاتر کارت سبز

در هر کشور عضو سیستم کارت سبز، یک "دفتر ملی کارت سبز" وجود دارد. دفتر ملی کارت سبز مطابق با قوانین و مقررات ملی هر کشور، عهده دار مدیریت، رسیدگی و پاسخگویی در زمینه خسارات ناشی از تصادفات وسایل نقلیه موتوری کشورهای عضو می باشد. دفتر کارت سبز در هر کشور بر طبق رویه بیمه گر صادر کننده کارت سبز عمل نموده و در روند عملیات تسویه خسارات ناشی از حوادث ایجاد شده توسط رانندگان خارجی، برحسب اجرای عملیات طبق مفاد موافقت نامه هماهنگ بین دفاتر، نظارت دارد. کلیه دفاتر کارت سبز، عضو دفتر مرکزی کارت سبز^۵ که مقر آن در لندن است می باشند.

دفتر کارت سبز ایران

دفتر کارت سبز بیمه مرکزی ایران^۶ به عنوان دفتر کارت سبز ایران، مسئولیت نظارت بر حسن اجرای مفاد آئین نامه داخلی^۷ را بر عهده دارد. کارت سبز توسط شرکت های بیمه ای که در هر کشور اجازه صدور بیمه نامه شخص ثالث را دارند و به عضویت دفتر کارت سبز آن کشور پذیرفته شده باشند، صادر می شود. در ایران، شرکت سهامی بیمه ایران^۸ به عنوان تنها شرکت بیمه ای که عضو دفتر کارت سبز ایران است، اجازه صدور کارت سبز را دارد. در صورت وقوع تصادفی که مقصر آن یک راننده خارجی دارای کارت سبز باشد: زیان دیدگان می توانند به دفتر کارت سبز آن کشور که تصادف در آنجا واقع شده، مراجعه کرده و با استفاده از راهنمایی های دفتر کارت سبز، زیان های وارده را جبران نمایند.

³ Uniform Agreement

⁴ T.P.L (Compulsary Third Party Liability)

⁵ Council of Bureaux(C.O.B)

⁶ Bimeh Markazi Iran-The Green Card Bureau of Iran

⁷Uniform Agreement (U.A)

⁸Iran Insurance Company

صندوق تأمین خسارات بدنی

به استناد ماده ده قانون اصلاح قانون بیمه اجباری شخص ثالث مصوب ۱۳۸۷ و به منظور حمایت از زیان دیده‌گان حوادث رانندگی خسارتهای بدنی وارد به اشخاص ثالث که به علت فقدان یا انقضاء بیمه‌نامه، بطلان قرارداد بیمه، تعلیق تأمین بیمه‌گر، فرار کردن و یا شناخته نشدن مسئول حادثه و یا ورشکستگی بیمه‌گر قابل پرداخت نباشد یا به طور کلی خسارتهای بدنی خارج از شرایط بیمه‌نامه (به استثناء موارد مصرح در ماده (۷)) توسط صندوق مستقلی به نام صندوق تأمین خسارتهای بدنی پرداخت خواهد شد. مدیر صندوق به پیشنهاد رئیس کل بیمه مرکزی ایران و تصویب مجمع عمومی و با حکم رئیس مجمع عمومی منصوب می‌گردد. مجمع عمومی صندوق با عضویت وزراء امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، کار و امور اجتماعی و دادگستری و رئیس کل بیمه مرکزی ایران حداقل یک بار در سال تشکیل می‌شود. بودجه، ترازنامه و خط مشی صندوق به تصویب مجمع خواهد رسید. متن کامل ترازنامه صندوق از طریق روزنامه رسمی و یکی از جراید کثیرالانتشار منتشر خواهد شد.

الزامات صندوق

صندوق تأمین خسارتهای بدنی برای حمایت از زیان‌دیدگان حوادث رانندگی که به دلایل زیر قابل پرداخت نیستند تأسیس شد.

- فقدان یا انقضاء بیمه‌نامه مسبب حادثه

- بطلان قرارداد بیمه. (مربوط به مواردی که عقد بیمه فاقد یکی از شرایط اصلی صحت معامله باشد یا طبق قانون بیمه به لحاظ اظهارات خلاف واقع بیمه‌گزار در زمان عقد قرارداد بیمه و... می‌باشد.)

- تعلیق تأمین بیمه‌گر (تعلیق تأمین بیمه‌گر نوعی ضمانت اجرایی مالی، قراردادی یا قانونی است که نسبت به بعضی از بیمه‌گزاران متخلف اعمال می‌شود مانند پرداخت نکردن حق بیمه که قرارداد بیمه از بین نمی‌رود و بیمه‌گزار مدیون حق بیمه است اما شروع تأمین بیمه‌گر منوط به پرداخت حق بیمه مقرر می‌باشد. تعهد بیمه‌گر با دریافت حق بیمه قوت اجرایی پیدا می‌کند. بیمه‌گزار در زمان تعلیق تعهدی نسبت به جبران خسارت نخواهد داشت)

- فرار کردن و یا شناخته نشدن مسئول حادثه.

- ورشکستگی بیمه‌گر.

- یا به طور کلی خسارتهای بدنی خارج از شرایط بیمه‌نامه مانند پرداخت مابه‌التفاوت خسارت بدنی سر نشینان بیش از ظرفیت مجاز وسیله نقلیه (به استثناء موارد مصرح در ماده ۷).

توضیح: ماده ۷ قانون اشعار می‌دارد که موارد زیر از شمول بیمه موضوع این قانون خارج است:

- خسارت وارده به وسیله نقلیه مسبب حادثه.

- خسارت وارده به محمولات وسیله نقلیه مسبب حادثه.
- خسارت مستقیم و یا غیرمستقیم ناشی از تشعشعات اتمی و رادیواکتیو.
- خسارت ناشی از محکومیت جزایی و یا پرداخت جرایم

تعهدات صندوق

میزان تعهدات صندوق برای جبران خسارتهای بدنی، حداکثر معادل حداقل ریالی دیه یک مرد مسلمان در ماههای حرام و در بخش خسارت مالی معادل حداقل دو و نیم درصد (۲/۵٪) تعهدات بدنی می باشد.

ویژگیهای صندوق

- حمایت از زیان دیده گانی که به علت حوادث تحت پوشش دچار خسارت بدنی شوند ولی بیمه گران تعهدی در جبران خسارت ندارد یا قادر به انجام تعهدات خود نیستند.
- تعهد صندوق در قبال اشخاص ثالث یک تکلیف قانونی است.
- حق مراجعه به صندوق محدود به مواردی است که جبران خسارت از طرف بیمه گران ممکن نباشد.
- صندوق به جانشینی زیان دیده حق دارد به عامل زیان یا مسئول خسارت مراجعه و مبلغ پرداختی را استرداد نماید.

منابع مالی صندوق تامین خسارتهای بدنی

- پنج درصد (۵٪) از حق بیمه اجباری موضوع قانون بیمه شخص ثالث.
- مبلغی معادل حداکثر یک سال حق بیمه اجباری که از دارندگان وسایل نقلیه ای که از انجام بیمه موضوع قانون بیمه شخص ثالث خودداری نمایند.
- مبالغی که صندوق پس از جبران خسارت زیان دیدگان بتواند از مسئولان حادثه وصول نماید.
- درآمد حاصل از سرمایه گذاری وجوه صندوق
- بیست درصد (۲۰٪) از جرائم وصولی راهنمایی و رانندگی در کل کشور
- بیست درصد (۲۰٪) از کل هزینه های دادرسی و جزای نقدی وصولی توسط قوه قضائیه
- جرائم موضوع ماده (۲۸) قانون شخص ثالث
- کمک های اعطایی از سوی اشخاص مختلف

در صورت کمبود منابع مالی صندوق، دولت موظف است در بودجه سنواتی سال بعد کسری منابع صندوق را تامین نماید.

درآمدهای صندوق از مالیات و هرگونه عوارض معاف می باشد.

صندوق از پرداخت هزینه‌های دادرسی و اوراق و حق الاجراء معاف می‌باشد.

اسناد مربوط به مطالبات و پرداختهای خسارت صندوق تامین خسارتهای بدنی در حکم اسناد لازم الاجراء است.

برخی مزایای قانون بیمه اجباری شخص ثالث برای زیاندیدگان:

- تسهیل و ترمیم خسارتهای در نتیجه قبولی نظریه خطر .
- جبران خسارتهای ناشی از تخلف عمدی رانندگان
- جبران خسارت ناشی از فقدان گواهینامه رانندگان
- جبران خسارت ناشی از مستی راننده
- امکان پرداخت بیش از یک دیه به زیان‌دیده.
- جبران خسارت ناشی از عدم تحصیل بیمه نامه شخص ثالث، بطلان قرارداد، تعلیق بیمه گرو قرارداد بیمه ، فرار و شناخته نشدن مسول حادثه، ورشکستگی بیمه‌گر
- حق مراجعه مستقیم زیان‌دیده به بیمه‌گر برای دریافت خسارت
- برابری دیه زن با مرد مسلمان
- پرداخت ۵۰٪ خسارتهای جرحی به صورت علی الحساب
- امکان ادعای خسارت بدون محدودیت زمانی

برخی مزایای بیمه شخص ثالث و حوادث راننده برای بیمه گزاران (مقصرین حادثه):

- ایجاد اطمینان خاطر
- امکان تقسیط بیمه نامه.
- قبولی بیمه نامه بعنوان وثیقه در محاکم قضائی.
- ارائه تخفیفات عدم خسارت قابل توجه.
- جبران غرامت فوت و نقص عضو بیمه گزار (راننده مقصر حادثه) به میزان دیه یک مرد مسلمان در ماه حرام.
- امکان پرداخت بیش از یک دیه از محل بیمه‌نامه .
- پرداخت خسارت به زیان‌دیده بدون محدودیت زمانی.

قانون بیمه شخص ثالث

ماده ۱- کلیه دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی و ریلی اعم از این که اشخاص حقیقی یا حقوقی باشند مکلفند وسایل نقلیه مذکور را در قبال خسارت بدنی و مالی که در اثر حوادث وسایل نقلیه مزبور و یا یدک و تریلر متصل به آنها و یا محمولات آنها به اشخاص ثالث وارد می‌شود حداقل به مقدار مندرج در ماده (۴) این قانون نزد یکی از شرکتهای بیمه که مجوز فعالیت در این رشته را از بیمه مرکزی ایران داشته باشد، بیمه نمایند.

تبصره ۱- دارنده از نظر این قانون اعم از مالک و یا متصرف وسیله نقلیه است و هرکدام که بیمه نامه موضوع این ماده را تحصیل نماید تکلیف از دیگری ساقط می‌شود.

تبصره ۲- مسئولیت دارنده وسیله نقلیه مانع از مسئولیت شخصی که حادثه منسوب به فعل یا ترک فعل او است نمی‌باشد. در هر حال خسارت وارده از محل بیمه‌نامه وسیله نقلیه مسبب حادثه پرداخت می‌گردد.

تبصره ۳- منظور از خسارت بدنی، هر نوع دیه یا ارش ناشی از صدمه، شکستگی، نقص عضو، ازکارافتادگی (جزئی یا کلی موقت یا دائم) یا دیه فوت شخص ثالث به سبب حوادث مشمول بیمه موضوع این قانون است. هزینه معالجه نیز چنانچه مشمول قانون دیگری نباشد، جزء تعهدات بیمه موضوع این قانون خواهد بود.

تبصره ۴- منظور از خسارت مالی، زیانهایی می‌باشد که به سبب حوادث مشمول بیمه موضوع این قانون به اموال شخص ثالث وارد شود.

تبصره ۵- منظور از حوادث مذکور در این قانون، هرگونه سانحه‌ای از قبیل تصادم، تصادف، سقوط، واژگونی، آتش‌سوزی و یا انفجار وسایل نقلیه موضوع این ماده و نیز خسارتی است که از محمولات و وسایل مزبور به اشخاص ثالث وارد شود.

تبصره ۶- منظور از شخص ثالث، هر شخصی است که به سبب حوادث وسایل نقلیه موضوع این قانون دچار زیانهای بدنی و یا مالی شود به استثناء راننده مسبب حادثه.

ماده ۲- شرکتهای بیمه مکلفند طبق مقررات این قانون آئین‌نامه‌های مربوط به آن، با دارندگان وسایل نقلیه موضوع ماده (۱) این قانون قرارداد بیمه منعقد نمایند.

ماده ۳- از تاریخ انتقال وسیله نقلیه کلیه تعهدات ناشی از قرارداد بیمه موضوع این قانون به منتقل‌الیه وسیله نقلیه منتقل می‌شود و انتقال گیرنده تا پایان مدت قرارداد بیمه، بیمه‌گزار محسوب خواهد شد.

ماده ۴- حداقل مبلغ بیمه موضوع این قانون در بخش خسارت بدنی معادل حداقل ریالی دیه یک مرد مسلمان در ماههای حرام و در بخش خسارت مالی معادل حداقل دو و نیم درصد (۲/۵٪) تعهدات بدنی خواهد بود. بیمه‌گزار می‌تواند برای جبران خسارتهای بدنی و مالی بیش از حداقل مزبور، بیمه اختیاری تحصیل نماید.

تبصره ۱- در صورتی که در یک حادثه، مسؤول آن به پرداخت بیش از یک دیه به هر یک از زیان‌دیدگان محکوم شود، بیمه‌گر موظف به پرداخت تمامی دیه‌های متعلقه خواهد بود.

تبصره ۲- بیمه‌گر موظف است در ایفاء تعهدات مندرج در این قانون خسارت وارده به زیان‌دیدگان را بدون لحاظ جنسیت و مذهب تا سقف تعهدات بیمه‌نامه پرداخت نماید. مبلغ مازاد بر دیه تعیین شده از سوی محاکم قضائی، به‌عنوان بیمه حوادث محسوب می‌گردد.

ماده ۵- بیمه‌گر ملزم به جبران خسارتهای وارد شده به اشخاص ثالث تا حد مذکور در بیمه‌نامه خواهد بود. در حوادث رانندگی منجر به جرح یا فوت که به استناد گزارش کارشناس تصادفات راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه علت اصلی وقوع تصادف یکی از تخلفات رانندگی حادثه‌ساز باشد، بیمه‌گر موظف است خسارت زیان‌دیده را بدون هیچ شرطی پرداخت نماید و پس از آن می‌تواند جهت بازیافت یک درصد (۱٪) از خسارتهای بدنی و دو درصد

(۲٪) از خسارتهای مالی پرداخت شده به مسبب حادثه مراجعه نماید. در صورتی که به موجب گزارش کارشناس تصادفات راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه علت اصلی وقوع تصادف یکی از تخلفات رانندگی حادثه‌ساز باشد گواهینامه راننده مسبب حادثه از یک تا سه ماه توقیف می‌شود و رانندگی در این مدت ممنوع و در حکم رانندگی بدون گواهینامه است.

تبصره ۱- مصادیق و عناوین تخلفات رانندگی حادثه‌ساز به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت وزیران مشخص می‌شود.

ماده ۶- در صورت اثبات عمد راننده در ایجاد حادثه توسط مراجع قضائی و یا رانندگی در حالت مستی یا استعمال مواد مخدر یا روانگردان مؤثر در وقوع حادثه، یا در صورتی که راننده مسبب فاقد گواهینامه رانندگی باشد یا گواهینامه او متناسب با نوع وسیله نقلیه نباشد شرکت بیمه موظف است بدون اخذ تضمین، خسارت زیان‌دیده را پرداخت نموده و پس از آن می‌تواند به قائم‌مقامی زیان‌دیده از طریق مراجع قانونی برای استرداد تمام یا بخشی از وجوه پرداخت شده به شخصی که موجب خسارت شده است مراجعه نماید.

ماده ۷- موارد زیر از شمول بیمه موضوع این قانون خارج است:

۱- خسارت وارده به وسیله نقلیه مسبب حادثه.

۲- خسارت وارده به محمولات وسیله نقلیه مسبب حادثه.

۳- خسارت مستقیم و یا غیرمستقیم ناشی از تشعشعات اتمی و رادیواکتیو.

۴- خسارت ناشی از محکومیت جزائی و یا پرداخت جرائم.

ماده ۸- تعرفه حق بیمه و نحوه تقسیط و تخفیف در حق بیمه بیمه موضوع این قانون با رعایت نوع و خصوصیات وسیله نقلیه و فهرست تخلفات حادثه‌ساز و ضریب خسارت این رشته توسط بیمه مرکزی ایران تهیه و پس از تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹- پوشش‌های بیمه موضوع این قانون محدود به قلمرو جمهوری اسلامی ایران می‌باشد مگر آن‌که در بیمه‌نامه به نحو دیگری توافق شده باشد.

ماده ۱۰- به منظور حمایت از زیان‌دیده‌گان حوادث رانندگی، خسارتهای بدنی وارد به اشخاص ثالث که به علت فقدان یا انقضای بیمه‌نامه، بطلان قرارداد بیمه، تعلیق تأمین بیمه‌گر، فرار کردن و یا شناخته نشدن مسؤول حادثه و یا ورشکستگی بیمه‌گر قابل پرداخت نباشد یا به طور کلی خسارتهای بدنی خارج از شرایط بیمه‌نامه (به استثناء موارد مصرح در ماده (۷)) توسط صندوق مستقلی به نام صندوق تأمین خسارتهای بدنی پرداخت خواهد شد.

مدیر صندوق به پیشنهاد رئیس کل بیمه مرکزی ایران و تصویب مجمع عمومی و با حکم رئیس مجمع عمومی منصوب می‌گردد. مجمع عمومی صندوق با عضویت وزراء امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، کار و امور اجتماعی و دادگستری و رئیس کل بیمه مرکزی ایران حداقل یک بار در سال تشکیل می‌شود. بودجه، ترازنامه و خط مشی صندوق به تصویب مجمع خواهد رسید. متن کامل ترازنامه صندوق از طریق روزنامه رسمی و یکی از جراید کثیرالانتشار منتشر خواهد شد.

تبصره ۱- میزان تعهدات صندوق برای جبران خسارتهای بدنی معادل مبلغ مقرر در ماده (۴) این قانون و تبصره ذیل آن خواهد بود.

تبصره ۲- مرکز صندوق تهران است و در صورت لزوم می‌تواند با تصویب مجمع عمومی صندوق در مراکز استانها شعبه ایجاد یا نمایندگی اعطاء نماید.

تبصره ۳- هزینه‌هایی که بیمه مرکزی ایران برای اداره صندوق متحمل می‌گردد حداکثر تا سه درصد (۳٪) از درآمدهای سالانه صندوق از محل منابع درآمد آن پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۱- منابع مالی صندوق تأمین خسارتهای بدنی به شرح زیر است:

الف - پنج درصد (۵٪) از حق بیمه بیمه اجباری موضوع این قانون.

ب - مبلغی معادل حداکثر یک سال حق بیمه اجباری که از دارندگان وسایل نقلیه‌ای که از انجام بیمه موضوع این قانون خودداری نمایند وصول خواهد شد. نحوه وصول و تقسیط مبلغ مذکور و سایر ضوابط لازم این بند به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران به تصویب مجمع عمومی صندوق خواهد رسید.

ج - مبالغی که صندوق پس از جبران خسارت زیان‌دیدگان بتواند از مسئولان حادثه وصول نماید.

د - درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری وجوه صندوق.

ه - بیست درصد (۲۰٪) از جرائم وصولی راهنمایی و رانندگی در کل کشور.

و - بیست درصد (۲۰٪) از کل هزینه‌های دادرسی و جزای نقدی وصولی توسط قوه قضائیه.

ز - جرائم موضوع ماده (۲۸) این قانون.

ح - کمکهای اعطائی از سوی اشخاص مختلف.

تبصره ۱- در صورت کمبود منابع مالی صندوق، دولت موظف است در بودجه سنواتی سال بعد کسری منابع صندوق را تأمین نماید.

تبصره ۲- درآمدهای صندوق از مالیات و هرگونه عوارض معاف می‌باشد.

تبصره ۳- صندوق از پرداخت هزینه‌های دادرسی و اوراق و حق‌الاجراء معاف می‌باشد.

تبصره ۴- اسناد مربوط به مطالبات و پرداختهای خسارت صندوق تأمین خسارتهای بدنی در حکم اسناد لازم‌الاجراء است.

تبصره ۵- عدم پرداخت حقوق قانونی صندوق تأمین خسارتهای بدنی از سوی شرکتهای بیمه در حکم دخل و تصرف غیرقانونی در وجوه عمومی می‌باشد.

تبصره ۶- مصرف درآمدهای صندوق در مواردی به جز موارد مصرح در این قانون ممنوع بوده و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه عمومی می‌باشد.

تبصره ۷- به منظور ترویج فرهنگ بیمه و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی آن دسته از دارندگان وسایل نقلیه مشمول بیمه اجباری موضوع این قانون که ظرف مدت چهار ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون نسبت به خرید بیمه‌نامه اقدام نمایند از پرداخت جریمه موضوع بند «ب» این ماده معاف خواهند بود.

ماده ۱۲- صندوق مجاز است موجودی‌های نقدی مازاد خود را نزد بانکها سپرده‌گذاری و یا اوراق مشارکت خریداری نماید مشروط بر آن که سرمایه‌گذاری‌های مذکور به نحوی برنامه‌ریزی و انجام شود که همواره امکان پرداخت خسارت کامل به زیان‌دیدگان مشمول تعهدات صندوق وجود داشته باشد.

ماده ۱۳- چگونگی اداره صندوق به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران و با تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۴- اشخاص ثالث زیان‌دیده حق دارند با ارائه مدارک لازم برای دریافت خسارت به طور مستقیم حسب مورد به شرکت بیمه مربوط و یا صندوق تأمین خسارتهای بدنی مراجعه نمایند. دستورالعمل اجرائی این ماده توسط بیمه مرکزی ایران تهیه و به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵- بیمه‌گر موظف است حداکثر پانزده روز پس از دریافت مدارک لازم، خسارت متعلقه را پرداخت نماید.

ماده ۱۶- در حوادث رانندگی منجر به صدمات بدنی غیر از فوت، بیمه‌گر وسیله نقلیه مسبب حادثه و یا صندوق تأمین خسارتهای بدنی حسب مورد موظفند پس از دریافت گزارش کارشناس راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه و در صورت لزوم گزارش سایر مقامات انتظامی و پزشکی قانونی بلافاصله حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از دیه تقریبی را به اشخاص ثالث زیان‌دیده پرداخت نموده و باقی‌مانده آن را پس از معین شدن میزان قطعی دیه بپردازند.

تبصره - در حوادث رانندگی منجر به فوت، شرکت‌های بیمه می‌توانند در صورت توافق با راننده مسبب حادثه و ورثه متوفی، بدون نیاز به رأی مراجع قضائی، دیه و دیگر خسارتهای بدنی وارده را پرداخت نمایند.

ماده ۱۷- در حوادث رانندگی منجر به خسارت مالی، پرداخت خسارت به صورت نقدی و با توافق زیان‌دیده و شرکت بیمه مربوط صورت می‌گیرد. در صورت عدم توافق طرفین در خصوص میزان خسارت قابل پرداخت، شرکت بیمه موظف است وسیله نقلیه خسارت‌دیده را در تعمیرگاه مجاز و یا تعمیرگاهی که مورد قبول زیان‌دیده باشد تعمیر نموده و هزینه‌های تعمیر را تا سقف تعهدات مالی مندرج در بیمه‌نامه مذکور پرداخت نماید.

تبصره - در صورتی که اختلاف از طرق مذکور حل و فصل نشود موضوع بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی در کمیسیون حل اختلاف تخصصی مرکب از یک نفر قاضی با معرفی رئیس دادگستری محل یک نفر کارشناس بیمه با معرفی اتحادیه (سندیکای) بیمه‌گران ایران و تأیید بیمه مرکزی ایران و یک نفر کارشناس رسیدگی به تصادفات با معرفی پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و رأی این کمیسیون قطعی و ظرف بیست (۲۰) روز قابل اعتراض در دادگاههای عمومی است. ضوابط مربوط به نحوه تشکیل این کمیسیونها توسط وزارت دادگستری و با همکاری بیمه مرکزی ایران و نیروی انتظامی تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

ماده ۱۸- شرکتهای بیمه مکلفند خسارت مالی ناشی از حوادث رانندگی موضوع این قانون را در مواردی که وسایل نقلیه مسبب و زیان‌دیده در زمان حادثه دارای بیمه‌نامه معتبر بوده و بین طرفین حادثه اختلافی وجود نداشته باشد، حداکثر تا سقف تعهدات مالی مندرج در ماده (۴) این قانون بدون أخذ گزارش مقامات انتظامی پرداخت نمایند.

ماده ۱۹- حرکت وسایل نقلیه موتوری زمینی بدون داشتن بیمه‌نامه موضوع این قانون ممنوع است. کلیه دارندگان وسایل مزبور مکلفند سند حاکی از انعقاد قرارداد بیمه را هنگام رانندگی همراه داشته باشند و در صورت درخواست

مأموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه ارائه نمایند. مأموران راهنمایی و رانندگی و پلیس راه موظفند وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه موضوع این قانون را تا هنگام ارائه بیمه‌نامه مربوط در محل مطمئنی متوقف نموده و راننده متخلف را به پرداخت جریمه تعیین شده ملزم نمایند. آئین‌نامه مربوط به نحوه توقیف وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط وزارت کشور با همکاری وزارتخانه‌های راه و ترابری و دادگستری و بیمه مرکزی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱- بیمه مرکزی ایران و شرکت‌های بیمه موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند که با الصاق برچسب یا استفاده از ابزارهای مناسب دیگر، امکان شناسایی وسایل نقلیه موتوری زمینی فاقد بیمه‌نامه موضوع این قانون، برای مأموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه تسهیل گردد. دارندگان وسایل نقلیه مذکور ملزم به به‌کارگیری ابزارهای فوق می‌باشند.

تبصره ۲- دادن بار یا مسافر و یا ارائه هرگونه خدمات به دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر، از سوی شرکتها و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر درون‌شهری و برون‌شهری ممنوع است. نظارت بر حسن اجراء این تبصره بر عهده وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری می‌باشد تا حسب مورد شرکتها و مؤسسات متخلف را به مراجع ذی‌صلاح معرفی و تا زمان صدور رأی از ادامه فعالیت آنها جلوگیری به عمل آورند.

تبصره ۳- ارائه هرگونه خدمات به دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر، توسط راهنمایی و رانندگی، دفاتر اسناد رسمی و سازمانها و نهادهای مرتبط با امر حمل و نقل ممنوع می‌باشد. دفاتر اسناد رسمی مکلفند هنگام تنظیم هرگونه سند در مورد وسایل نقلیه موتوری زمینی موضوع این قانون، مشخصات بیمه‌نامه شخص ثالث آنها را در اسناد تنظیمی درج نمایند.

ماده ۲۰- دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی که از خارج وارد ایران می‌شوند در صورتی که خارج از کشور مسؤولیت خود را نسبت به حوادث ناشی از وسایل نقلیه موضوع این قانون به موجب بیمه‌نامه‌ای که از طرف بیمه مرکزی ایران معتبر شناخته می‌شود بیمه نکرده باشند، مکلفند هنگام ورود به مرز ایران مسؤولیت خود را بیمه نمایند. همچنین دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی ایرانی که از کشور خارج می‌شوند موظفند هنگام خروج، مسؤولیت خود را در مقابل خساراتی که بر اثر حوادث وسیله نقلیه مذکور به سرنشینان آن وارد شود تا حد دیه یک مرد مسلمان در ماههای حرام بیمه نمایند در غیر این صورت از تردد وسایل مزبور توسط مراجع ذی‌ربط جلوگیری به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۱- محاکم قضائی موظفند در حوادث رانندگی منجر به خسارت بدنی، بیمه‌نامه شخص ثالثی را که اصالت آن از سوی شرکت بیمه ذی‌ربط کتباً مورد تأیید قرار گرفته است تا میزان مندرج در بیمه‌نامه به عنوان وثیقه قبول نمایند.

ماده ۲۲- محاکم قضائی مکلفند در جلسات رسیدگی به دعاوی مربوط به حوادث رانندگی، حسب مورد شرکت بیمه ذی‌ربط و یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی را جهت ارائه نظرات و مستندات خود دعوت نمایند و پس از ختم دادرسی یک نسخه از رأی صادره را به آنها ابلاغ کنند.

ماده ۲۳- ادارات راهنمایی و رانندگی و پلیس راه موظفند نسخه‌ای از گزارش مربوط به حوادث رانندگی منجر به خسارات بدنی ناشی از وسایل نقلیه موضوع این قانون را علاوه بر ذی‌نفع، حسب مورد به بیمه‌گر مربوط و یا صندوق تأمین خسارتهای بدنی ارسال نمایند.

ماده ۲۴- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که امکان دسترسی به بانکهای اطلاعاتی آن نیرو در ارتباط با مواردی از قبیل مشخصات وسایل نقلیه موتورزی زمینی، گواهینامه‌های صادر شده و همچنین سوابق تخلفات و تصادفات رانندگان، از طریق سیستم رایانه‌ای برای بیمه مرکزی ایران و شرکتهای بیمه‌گر فراهم گردد.

ماده ۲۵- شرکتهای بیمه مجاز به فعالیت در رشته بیمه موضوع این قانون موظفند با استفاده از تجهیزات و سیستم‌های رایانه‌ای مناسب، کلیه اطلاعات مورد نیاز بیمه مرکزی ایران در رابطه با بیمه‌نامه‌های صادر شده و خسارتهای مربوط به آنها را به صورت مستمر به بیمه مرکزی ایران منتقل نمایند.

ماده ۲۶- بیمه مرکزی ایران موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که امکان دسترسی به اطلاعات مذکور در مواد (۲۴) و (۲۵) این قانون برای کلیه شرکتهای بیمه ذی‌ربط و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران فراهم گردد.

ماده ۲۷- شرکتهای بیمه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سود عملیات بیمه‌ای خود در بخش بیمه شخص ثالث وسایل نقلیه موضوع این قانون را به حسابی که از طرف بیمه مرکزی ایران تعیین می‌شود واریز نمایند. بیمه مرکزی ایران موظف است با همکاری وزارت راه و ترابری و راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مبالغ مذکور را در اموری که موجب کاهش حوادث رانندگی و خسارتهای ناشی از آن می‌شود هزینه نماید. نحوه تعیین سود عملیات بیمه‌ای رشته‌های مذکور به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران پس از تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. وضع هرگونه عوارض دیگر بر بیمه موضوع این قانون ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۸- بیمه مرکزی ایران موظف است بر حُسن اجرا این قانون نظارت نماید و در صورت عدم اجراء مفاد آن از سوی هر یک از شرکتهای بیمه، حسب مورد متخلف را به پرداخت جریمه نقدی حداکثر تا مبلغ ده برابر حداقل تعهدات بدنی موضوع ماده (۴) این قانون ملزم نموده و یا با تأیید شورای عالی بیمه پروانه فعالیت شرکت مذکور را در یک یا چند رشته بیمه برای مدت حداکثر یک سال تعلیق نماید و یا با تأیید شورای عالی بیمه و تصویب مجمع عمومی بیمه مرکزی ایران پروانه فعالیت آن شرکت را در یک یا چند رشته بیمه به طور دائم لغو کند. جریمه موضوع این ماده به حساب صندوق تأمین خسارتهای بدنی واریز خواهد شد.

تبصره - در کلیه موارد بیمه مرکزی ایران نظر مشورتی و تخصصی اتحادیه (سندیکای) بیمه‌گران ایران را قبل از صدور حکم اخذ خواهد نمود. چنانچه اتحادیه (سندیکا) ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت نامه بیمه مرکزی ایران کتباً نظر خود را اعلام نکند بیمه مرکزی ایران رأساً اقدام خواهد نمود.

ماده ۲۹- آئین‌نامه‌های اجرائی این قانون ظرف سه ماه توسط بیمه مرکزی ایران تهیه و به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. تا زمانی که آئین‌نامه‌های جدید به تصویب نرسیده باشد آئین‌نامه‌های قبلی که مغایر با مفاد این قانون نباشد لازم‌الاجراء است.

ماده ۳۰ - قانون بیمه مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث (مصوب ۱۳۴۷) و کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد. هرگونه نسخ یا اصلاح مواد این قانون باید صریحاً در قوانین بعدی قید شود.

آئین نامه چگونگی اداره صندوق

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف- قانون: قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث - مصوب ۱۳۸۷ -

ب- صندوق: صندوق تأمین خسارت‌های بدنی موضوع ماده (۱۰) قانون

پ- بیمه مرکزی: بیمه مرکزی ایران

ماده ۲- صندوق دارای شخصیت حقوقی مستقل است و اداره آن در امور مالی، معاملات، استخدامی و تشکیلاتی بر اساس مقرراتی خواهد بود که در بیمه مرکزی مجری می‌باشد. بالاترین مقام در اجرای مقررات یادشده مدیر صندوق خواهد بود.

ماده ۳ - ارکان صندوق به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- مجمع عمومی

ب- هیأت نظارت

پ- مدیر صندوق

ت- بازرس (حسابرس)

ماده ۴- مجمع عمومی صندوق متشکل از اعضای زیر می‌باشد:

الف - وزیر امور اقتصادی و دارایی

ب- وزیر بازرگانی

پ- وزیر دادگستری

ت- وزیر کار و امور اجتماعی

ث- رئیس کل بیمه مرکزی ایران

تبصره ۱- مجمع عمومی در اولین جلسه یکی از اعضای خود را برای مدت دو سال به عنوان رئیس انتخاب می‌کند.

تبصره ۲- مدیر صندوق به عنوان دبیر مجمع عمومی بدون حق رأی در جلسات مجامع عمومی صندوق حضور خواهد یافت.

ماده ۵- مجمع عمومی صندوق حداقل یک بار در سال با دعوت کتبی رییس مجمع عمومی حداکثر ظرف شش ماه پس از پایان هر سال مالی به منظور بررسی عملکرد صندوق و تصویب صورت‌های مالی آن تشکیل خواهد گردید و با حضور حداقل چهار نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با اکثریت آرای حاضران معتبر است. مجمع عمومی در طول سال به دعوت رییس مجمع یا بر اساس تقاضای یکی از اعضای مجمع یا مدیر صندوق نیز تشکیل می‌شود.

تبصره - مصوبات مجمع عمومی توسط رییس مجمع ابلاغ خواهد شد.

ماده ۶- وظایف و اختیارات مجمع عمومی به شرح زیر است:

الف- تعیین خط مشی صندوق.

ب- تصویب آیین نامه‌های موردنیاز صندوق.

پ- رسیدگی و اظهارنظر درخصوص گزارش مدیر صندوق راجع به عملکرد و صورت‌های مالی صندوق و نیز استماع گزارش حسابرس و بازرس قانونی در مورد آنها و تصویب ترازنامه و صورت‌های مالی.

ت- بررسی و تصویب بودجه سالانه صندوق.

ث- اتخاذ تصمیم نسبت به پیشنهاد رییس کل بیمه مرکزی در مورد تعیین مدیر صندوق.

ج- تعیین حقوق و مزایای مدیر صندوق.

چ- انتخاب و عزل اعضای هیأت نظارت و تعیین میزان حق حضور در جلسات.

ح- اتخاذ تصمیم در مورد ایجاد یا انحلال شعبه در مراکز استان‌ها و اعطای نمایندگی صندوق به پیشنهاد مدیر صندوق و تأیید هیأت نظارت مطابق دستورالعمل مصوب.

تبصره - در صورت درخواست مدیر صندوق، بیمه مرکزی موظف است مکان‌هایی مناسب جهت استقرار دفتر مرکزی صندوق در تهران و شعب آن در استان‌ها و تأمین لوازم و تجهیزات و امکانات مناسب جهت انجام فعالیت‌های صندوق فراهم کند.

خ- تصویب دستورالعمل مربوط به ضوابط اعطا و یا لغو نمایندگی، حدود وظایف و اختیارات نماینده، میزان کارمزد یا حق الزحمه قابل پرداخت و سایر شرایط مربوط.

د- تعیین بازرس و میزان حق الزحمه وی.

ذ- انتخاب روزنامه کثیرالانتشار برای انتشار متن کامل ترازنامه و صورت درآمد و هزینه صندوق.

ر- اتخاذ تصمیم در مورد مطالبات غیرقابل وصول صندوق به پیشنهاد مدیر صندوق و تأیید هیأت نظارت.

ز- اتخاذ تصمیم درخصوص سایر مواردی که به موجب قانون در صلاحیت مجمع عمومی قرار دارد.

ژ- تصویب دستورالعمل نحوه رسیدگی و پرداخت و بازیافت خسارت با پیشنهاد مدیر صندوق.

ماده ۷ - هیأت نظارت صندوق متشکل از پنج نفر عضو می باشد که چهار نفر آنان غیر موظف و با پیشنهاد مدیر عامل و توسط مجمع عمومی انتخاب می شوند. مدیر صندوق، عضو هیأت نظارت صندوق نیز می باشد. جلسات هیأت نظارت حداقل ماهی یک بار با دعوت رییس هیأت نظارت یا هر یک از اعضا تشکیل می شود. صورتجلسات مذاکرات هیأت نظارت در دفتری ثبت و به امضای رییس هیأت نظارت رسیده و نگهداری خواهد شد.

تبصره- اعضای هیأت نظارت در اولین جلسه یک نفر را از میان خود به عنوان رییس هیأت نظارت انتخاب می کنند.

ماده ۸- وظایف و اختیارات هیأت نظارت به شرح زیر می باشد:

الف- نظارت بر حسن اجرای مصوبات مجمع عمومی .

ب- بررسی و تأیید یا اعلام نواقص گزارش عملکرد سالانه، ترازنامه و سایر صورت های مالی صندوق برای ارائه به بازرس

پ- تأیید بودجه سالانه و آیین نامه های مورد نیاز صندوق برای ارائه به مجمع عمومی.

ت- تأیید سازمان و تشکیلات صندوق بنا به پیشنهاد مدیر صندوق.

ث- تأیید دستورالعمل پیشنهادی مدیر صندوق راجع به ضوابط اعطا و یا لغو نمایندگی، حدود وظایف و اختیارات نماینده، میزان کارمزد و یا حق الزحمه قابل پرداخت و سایر شرایط مرتبط با نمایندگی برای ارائه به مجمع عمومی برای تصویب.

ج- اعلام نظر و یا اتخاذ تصمیم نسبت به هر موضوع دیگری که از سوی مدیر صندوق پیشنهاد می شود.

ماده ۹ - مدیر صندوق به پیشنهاد رییس کل بیمه مرکزی، تصویب مجمع عمومی صندوق و با حکم رییس مجمع عمومی برای مدت چهار سال منصوب می گردد. مجمع عمومی می تواند نسبت به انتخاب مجدد مدیر صندوق و یا عزل وی قبل از پایان مدت مذکور اتخاذ تصمیم نماید.

ماده ۱۰- مدیر صندوق بالاترین مقام اجرایی صندوق است و دارای اختیارات لازم برای انجام امور صندوق در چارچوب بودجه و برنامه مصوب و آیین نامه های مربوط و مصوبات مجمع عمومی و مصوبات هیأت نظارت می باشد و دارای وظایف و اختیارات به شرح زیر است:

الف- انجام امور صندوق براساس قانون، مفاد این آیین نامه و سایر مقررات مربوط.

ب- اجرای مصوبات و تصمیمات مجمع عمومی و هیأت نظارت و انجام امور اداری و اجرایی صندوق برابر بودجه مصوب.

پ- تهیه ترازنامه و سایر صورت های مالی و گزارش عملکرد صندوق در هر سال مالی و ارایه آن به هیأت نظارت برای بررسی، تأیید و ارایه به مجمع عمومی صندوق.

ت- تهیه برنامه و بودجه صندوق برای هر سال مالی و ارایه آن پس از بررسی و تأیید هیأت نظارت به مجمع عمومی صندوق.

ث- پیشنهاد ایجاد یا انحلال شعبه در مراکز استانها و اعطا یا لغو نمایندگی صندوق و همچنین تهیه و ارایه دستورالعمل موضوع بند «ح» ماده (۵) این آیین نامه به مجمع عمومی صندوق پس از تأیید هیأت نظارت.

ج- به کارگیری کارکنان مورد نیاز صندوق و برنامه ریزی برای آموزش آنها در صورت لزوم.

چ- نمایندگی صندوق در مقابل اشخاص حقیقی یا حقوقی، دادگاهها و سایر مراجع قضایی و غیرقضایی با حق توکیل و سایر اختیارات مندرج در قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی از جمله مواد (۳۵) و (۳۶) قانون مذکور.

ح- پیگیری وصول به موقع و صحیح درآمدهای موضوع ماده (۱۱) قانون و انجام اقدامات لازم قانونی در این خصوص.

خ- انتشار ترازنامه و صورت درآمد و هزینه صندوق در روزنامه رسمی و روزنامه کثیرالانتشار تعیین شده توسط مجمع عمومی ظرف سه ماه پس از تصویب.

د- نصب و عزل مدیران صندوق.

ذ- پیشنهاد افتتاح و یا بستن هرگونه حساب بانکی، سپرده گذاری نزد بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری مجاز و خرید و فروش اوراق مشارکت به هیأت نظارت برای تصویب با رعایت مقررات مربوط.

ر- تهیه و تدوین آیین نامه های مورد نیاز صندوق برای ارایه به هیأت نظارت.

تبصره ۱- مدیر صندوق می تواند به تشخیص و مسؤلیت خود قسمتی از وظایف و اختیارات خود را به هر یک از کارکنان صندوق تفویض نماید.

تبصره ۲- مدیر صندوق می تواند با تأیید هیأت نظارت صندوق، انجام بخشی از امور اجرایی و کارشناسی صندوق را که قابلیت واگذاری دارند از طریق انعقاد قرارداد به اشخاص حقیقی یا حقوقی واجد شرایط واگذار نماید.

تبصره ۳- اسناد و اوراق تعهدآور صندوق از قبیل چکها، بروات، سفتهها، قراردادها و سایر اوراق تجاری به امضای مدیر صندوق و یک نفر دیگر به انتخاب هیأت نظارت با مهر صندوق معتبر خواهد بود.

ماده ۱۱- مجمع عمومی از میان حسابداران رسمی، یک تا سه نفر را به عنوان بازرس برای مدت یک سال انتخاب می‌کنند و یا از طریق سازمان حسابرسی نسبت به انجام وظیفه بازرسی اقدام می‌شود.

ماده ۱۲- بازرس می‌تواند از تمامی امور صندوق اطلاع حاصل کند، اما حق مداخله در امور صندوق را نداشته و اجرای وظایف وی نباید مانع جریان عادی کار صندوق شود.

ماده ۱۳- بازرس درباره صحت صورتهای مالی که مدیر صندوق برای تسلیم به مجمع عمومی تهیه می‌کند و همچنین درباره صحت مطالب و اطلاعاتی که هیأت نظارت در اختیار مجمع عمومی گذاشته است، اظهارنظر نموده و گزارش جامعی به مجمع عمومی تسلیم می‌کند.

ماده ۱۴- مدیر صندوق گزارش عملکرد سالانه و همچنین ترازنامه و سایر صورتهای مالی صندوق را حداقل سی روز قبل از تشکیل مجمع عمومی سالانه برای بررسی و اظهارنظر، تسلیم بازرس خواهد کرد. گزارش بازرس حداقل ده روز قبل از تشکیل مجمع عمومی سالانه در اختیار اعضای مجمع عمومی قرار می‌گیرد.

تبصره ۱- بازرس می‌تواند هرگونه رسیدگی و بازرسی را در هر موقع انجام داده و اسناد و مدارک و اطلاعات مربوط به صندوق را مطالبه و ملاحظه و رسیدگی نماید.

تبصره ۲- چنانچه بازرس اشکالاتی در کار صندوق ملاحظه نماید، مکلف است مراتب را به طور کتبی به اطلاع مدیر صندوق برساند و اگر نسبت به رفع اشکال اقدام نشد، موظف است موضوع را به هیأت نظارت و مجمع عمومی گزارش نماید.

ماده ۱۵- سال مالی صندوق از اول فروردین ماه هر سال آغاز شده و در پایان اسفندماه همان سال پایان می‌یابد.

ماده ۱۶- صندوق موظف است حسابهای درآمد، هزینه، دارایی و بدهی خود را به تفکیک ثبت و نگهداری کرده و هر شش ماه یک بار گزارش عملکرد وضعیت مالی و تعهدات خود را برای اعضای مجمع عمومی ارسال نماید.

ماده ۱۷- هزینههای اداره صندوق بنا به درخواست مدیر صندوق به صورت علی الحساب از سوی بیمه مرکزی پرداخت می‌شود و در پایان سال مالی، معادل این مبلغ حداکثر تا سقف سه درصد از درآمد صندوق طبق تبصره (۳) ماده (۱۰) قانون با بیمه مرکزی تسویه حساب خواهد شد.

ماده ۱۸- شرکت‌های بیمه که مجاز به صدور بیمه نامه شخص ثالث می‌باشند، موظفند:

الف - در اجرای بند «الف» ماده (۱۱) قانون، معادل پنج درصد از حق بیمه‌هایی را که بابت بیمه اجباری موضوع قانون دریافت می‌نمایند، حداکثر ظرف سه روز از پایان هر هفته به حساب صندوق واریز نمایند.

ب- مبالغ موضوع بند «ب» ماده (۱۱) قانون را مطابق دستورالعمل مصوب مجمع عمومی صندوق وصول نموده و به صندوق پرداخت نمایند.

تبصره ۱- در صورتی که هر یک از شرکت‌های بیمه نسبت به پرداخت به موقع وجوه موضوع بندهای «الف» و «ب» ماده (۱۱) قانون اقدام ننمایند، بیمه مرکزی مکلف است به درخواست مدیر صندوق، موضوع را بررسی و ماده (۲۸) قانون را اعمال نماید.

تبصره ۲- مدیر صندوق موظف است در صورت عدم پرداخت حقوق قانونی صندوق از سوی شرکت‌های بیمه نسبت به اعلام جرم موضوع تبصره (۵) ماده (۱۱) قانون به مراجع قضایی اقدام نماید.

ماده ۱۹- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظف است در اجرای بندهای «ه» و «و» ماده (۱۱) قانون، همه ساله در لایحه بودجه کل کشور، مبلغی معادل بیست درصد از جرایم وصولی راهنمایی و رانندگی در کل کشور و نیز معادل بیست درصد از کل هزینه‌های دادرسی و جزای نقدی وصولی توسط قوه قضاییه را به منظور تأمین بخشی از منابع مالی صندوق پیش بینی و منظور نماید، تا طبق مفاد ماده (۲۰) به صندوق پرداخت گردد.

ماده ۲۰- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف ده روز از پایان هر ماه، معادل بیست درصد از جرایم وصولی راهنمایی و رانندگی در کل کشور و همچنین معادل بیست درصد از کل هزینه‌های دادرسی و جزای نقدی وصولی توسط قوه قضاییه را به صندوق پرداخت نماید.

ماده ۲۱- معاونت یاد شده موظف است در صورت کمبود منابع مالی صندوق جهت ایفای تعهدات آن و در اجرای تبصره (۱) ماده (۱۱) قانون با درخواست مدیر صندوق و تأیید و اعلام رییس مجمع عمومی صندوق، کسری منابع صندوق را در بودجه سنواتی سال بعد منظور نماید.

ماده ۲۲- مازاد درآمد بر هزینه در پایان سال مالی پس از تصویب مجمع عمومی به حساب اندوخته سال بعد به منظور انجام تعهدات مقرر در قانون منتقل می‌شود. وجوه مصرف نشده منابع درآمدی هر سال به حساب افزایش اندوخته احتیاطی منظور خواهد شد.

این تصویبنامه در تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۰۳ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

بیمه بدنه

بیمه بدنه اتومبیل جبران کننده خسارت‌های ناشی حادثه، آتش‌سوزی و سرقت کلی اتومبیل مورد بیمه می‌باشد. هزینه‌هایی که بیمه گزار در جریان نجات و یا انتقال موضوع بیمه متحمل می‌شود نیز تا حد مشخصی قابل جبران می‌باشد. علاوه بر موارد فوق برخی از خطرات نیز در قالب پوششهای تکمیلی قابل عرضه به بیمه گزار می‌باشد. همانطور که عنوان گردید، خسارت‌هایی که در اثر حوادث اتومبیل متوجه اشخاص ثالث می‌شود از محل بیمه شخص ثالث تأمین می‌شود. لیکن از محل بیمه بدنه، خسارتهای وارد به اتومبیل مقصر حادثه جبران می‌گردد. به بیان ساده به طور مثال در صورت تصادف دو وسیله نقلیه با یکدیگر، خسارت وارده به اشخاص ثالث از محل بیمه‌نامه شخص ثالث مقصر حادثه به اشخاص مذکور پرداخت می‌گردد و خسارت خودروی مقصر حادثه نیز از محل بیمه نامه بدنه وی (پوشش حادثه) جبران می‌شود.

در بیمه‌های بدنه بیمه گزار در مقابل پرداخت مبلغی به عنوان حق بیمه در صورت آسیب دیدن اتومبیل خود بخاطر خطرات تحت پوشش، مبلغی را به عنوان خسارت دریافت خواهد کرد.

پوشش‌های بیمه بدنه اتومبیل

پوشش‌های بیمه بدنه اتومبیل سه دسته می‌باشد. پوشش خطرات اصلی، پوشش خطرات تکمیلی و سایر خسارتها و هزینه‌های قابل تامین.

پوشش خطرات اصلی: خطراتی می‌باشند که موضوع اصلی بیمه بدنه اتومبیل تلقی می‌گردند.

خطرات اصلی شامل حوادث رانندگی، آتش سوزی و سرقت کلی می‌باشد. بیمه گزاران می‌توانند خطرات مذکور را به تنهایی نیز خریداری نمایند.

خسارت حوادث رانندگی: خساراتی را که در اثر حوادث رانندگی به اتومبیل مورد بیمه وارد می‌شود را جبران می‌نماید. حوادث رانندگی عبارتست از تصادف دو اتومبیل با یکدیگر و یا برخورد اتومبیل مورد بیمه با جسم ثابت یا متحرک و یا برخورد شی دیگری با اتومبیل مورد بیمه و یا واژگونی و سقوط و انحراف مورد بیمه. چنانچه در حین حرکت، اجزا و یا محمولات موضوع بیمه نیز به آن برخورد نماید، خسارت قابل پرداخت می‌باشد.

خسارت آتش سوزی: خسارات ناشی از آتش سوزی، صاعقه و انفجار به موضوع بیمه و یا لوازم یدکی اصلی آن از محل پوشش فوق پرداخت می‌گردد. به عبارتی دیگر چنانچه اتومبیل مورد بیمه در اثر عامل بیرونی دچار حریق شود، خسارت آن قابل جبران می‌باشد ولی چنانچه خسارت وارد به وسائل و دستگاههای الکتریکی اتومبیل ناشی از کار آنها باشد، قابل جبران نیست.

سرقت کلی:

در صورتی که موضوع بیمه دزدیده شود و یا در اثر عمل دزدی یا شروع به دزدی به وسیله نقلیه تحت پوشش و یا وسایل اضافی آن خسارت وارد شود، خسارات وارده جبران می‌گردد.

پوشش خطرات تکمیلی: خطراتی می‌باشند که جزء استثنائات بیمه بدنه تلقی گردیده لیکن بیمه گزار می‌تواند با پرداخت حق بیمه اضافی نسبت به خرید آنها به صورت کلی و یا تک تک اقدام نماید.

خطرات تکمیلی شامل سرقت درجای قطعات و لوازم، شکست شیشه به تنهایی، غرامت ایام تعمیرات، نوسانات قیمت، بلایای طبیعی و مواد شیمیایی می‌باشد.

البته شرکتهای بیمه می‌توانند خطرات تکمیلی دیگری نیز در چهار چوب قوانین و مقررات و آئین نامه‌های مصوب بیمه مرکزی به بیمه گزاران عرضه نمایند؛ لیکن موارد عنوان شده جزء پوششهای تکمیلی می‌باشد که طبق عرف در صنعت بیمه از طرف بیمه گران عرضه می‌گردد.

سرقت درجای قطعات و لوازم وسیله نقلیه: چنانچه لوازم اتومبیل (بدون سرقت کلی خود اتومبیل) در حال توقف دزدیده شود سرقت درجای جزئی محسوب می‌گردد و خسارت از محل پوشش خطرات اصلی قابل جبران نمی‌باشد. در این صورت بیمه گزار می‌تواند هنگام صدور بیمه‌نامه درخواست خرید پوشش سرقت درجا برای لوازم معینی مانند رادیو پخش، رینگ، لاستیک و... را از بیمه‌گر نماید.

شکست شیشه به تنهایی: با درخواست بیمه گزار، جبران خسارت ناشی از شکست شیشه به تنهایی (بدون حادثه) مانند شکست بواسطه تغییر دما و متراکم شدن هوا در داخل وسیله نقلیه تحت پوشش قرار می‌گیرد.

غرامت ایام تعمیرات: در صورتیکه وسیله نقلیه بیمه‌شده جهت انجام تعمیرات و بازسازی و انجام کارشناسی برای مدتی الزاما در تعمیرگاه متوقف شود در این صورت بیمه‌گر مبلغی را به صورت روزانه تا حد مشخصی، به عنوان هزینه ایاب و ذهاب به بیمه گزار پرداخت می‌نماید. به شرطی که این پوشش توسط بیمه گزار خریداری شده باشد.

نوسانات قیمت: با توجه به اینکه ارزش اتومبیل مورد بیمه ممکن است در اثر شرایط بازار در طول مدت اعتبار بیمه‌نامه افزایش پیدا کرده و ارزش آن در روز حادثه بیشتر از ارزش بیمه شده باشد لذا بیمه گزار می‌تواند با خرید این پوشش کاملا و یا تا حدی مانع از اعمال ماده ده قانون بیمه گردد و خسارت را نسبت به ارزش واقعی خودرو در روز حادثه دریافت نماید به شرطی که در زمان صدور بیمه‌نامه خودرو به ارزش واقعی تحت پوشش قرار گرفته باشد. لازم به ذکر است که نوسانات قیمت فقط در مورد خسارات جزئی قابل پوشش می‌باشد.

بلاای طبیعی: با درخواست بیمه گزار، خطرات ناشی از (سیل، زمین لرزه، آتشفشان) می‌تواند تحت پوشش بیمه بدنه اتومبیل قرار گیرد.

خطرات ناشی از مواد شیمیایی: خسارت ناشی از پاشیده شدن اسید و رنگ و مواد شیمیایی روی بدنه اتومبیل نیز با درخواست بیمه گزار و تحت پوشش قرار می‌گیرد. به‌عنوان پوشش تکمیلی به خطرات بیمه بدنه اتومبیل اضافه گردد.

خسارت پرداختی از محل کلیه پوششهای تکمیلی در طول مدت اعتبار بیمه نامه فقط یکبار قابل پرداخت است و در صورت موافقت بیمه‌گر با دریافت حق بیمه اضافی، مجددا قابل خریداری می‌باشد.

سایر خسارتها و هزینه‌های قابل تامین

- خسارت باطری و لاستیک‌های چرخ موضوع بیمه در اثر هر یک از خطرات بیمه‌شده با کسر استهلاک.

- خساراتی که در جریان نجات و یا انتقال موضوع بیمه خسارت دیده به آن وارد شود.
- در صورتیکه اتومبیل بیمه شده در اثر حادثه زیان دیده و مقصر آن متواری گردد و یا به اتومبیل پارک شده خسارتی وارد و مقصر شناخته شده‌ای وجود نداشته باشد، بیمه گر خسارت خودروی زیان دیده را از محل بیمه‌نامه بدنه آن پرداخت نموده و جهت بازیافت خسارت پرداختی به قائم مقامی از طرف بیمه‌گزار به مسول حادثه مراجعه می نماید (طبق اصل جانشینی).
- هزینه‌های متعارفی که بیمه‌گزار برای نجات موضوع بیمه خسارت دیده و جلوگیری از توسعه خسارت و نیز انتقال موضوع بیمه خسارت دیده به نزدیک ترین محل مناسب برای تعمیر آن پرداخت می نماید تا مبلغ مشخصی قابل جبران خواهد بود.

فرانشیز

بخشی از هر خسارت می باشد که به عهده بیمه گزار بوده و میزان آن در بیمه نامه مشخص میگردد. فرانشیز در بیمه بدنه با توجه به نوع خسارت پرداختی، تعداد خسارتهای دریافتی و شرایط بیمه گزار تعیین می گردد. مثلاً طبق عرف صنعت بیمه، فرانشیز خسارت سرقت کلی، ۲۰٪ مبلغ خسارت و یا فرانشیز خسارت دوم در بیمه بدنه ۲۰٪ مبلغ خسارت حداقل به میزان یکصد هزار ریال و فرانشیز رانندگانی که سابقه رانندگی آنها در تاریخ حادثه کمتر از سه سال و یا سن آنها کمتر از ۲۵ سال باشد، ۱۰٪ بیشتر از فرانشیزهای معمول میباشد.

انواع فرانشیز:

معمولاً فرانشیز به صورت درصدی از ارزش بیمه شده، درصد یا مبلغی از خسارت، در صد و مبلغی از خسارت یا به صورت زمانی (مثلاً در بیمه های درمان و یا پوشش ایاب و ذهاب در بیمه بدنه) از خسارت کسر می گردد.

- فرانشیز درصدی: فرانشیز بر اساس درصد فرانشیز تعیین شده در بیمه نامه، از خسارت و یا مبلغ بیمه شده کسر می گردد. مثلاً چنانچه خسارت اول بیمه گزاری چهار میلیون ریال بر آورد شده و میزان فرانشیز خسارت اول ۱۰٪ مبلغ خسارت باشد، در اینصورت، مبلغ سه میلیون و ششصد هزار ریال به عنوان خسارت به بیمه گزار پرداخت می شود.

- فرانشیز مبلغی: مبلغ فرانشیز براساس مبلغ فرانشیز تعیین شده در بیمه نامه، از خسارت کسر می گردد. مثلاً در مثال قبل چنانچه میزان فرانشیز خسارت اول، پانصد هزار ریال از خسارت برآورد شده تعیین شده باشد، در اینصورت، مبلغ سه میلیون و پانصد هزار ریال به عنوان خسارت به بیمه گزار پرداخت می گردد.

- فرانشیز ترکیبی (درصدی و مبلغی): مبلغ فرانشیز براساس درصد و مبلغ تعیین شده در بیمه نامه از خسارت کسر می گردد. مثلاً در همان مثال چنانچه میزان فرانشیز خسارت اول ۱۰٪ مبلغ خسارت

حداقل پانصد هزار ریال تعیین شده باشد در اینصورت، مبلغ سه میلیون پانصد هزار ریال به عنوان خسارت به بیمه گزار پرداخت می گردد.

- فرانشیز زمانی: مثلاً در پوشش تکمیلی ایاب و ذهاب بیمه بدنه، درصورت انتقال خودرو به تعمیرگاه در اثر حوادث بیمه، خسارت سه روز اول خواب خودرو در تعمیرگاه به عنوان فرانشیز به بیمه گزار پرداخت نمیگردد.

خسارتهای غیر قابل جبران

موارد زیر در تعهد بیمه گر نمی باشد:

- خسارتهای ناشی از جنگ، شورش، اعتصاب، و یا تهاجم
- خسارتهای مستقیم و غیر مستقیم ناشی از انفجارهای هسته ای
- خسارتهایی که در اثر عمد بیمه گزار، ذی نفع و یا راننده موضوع بیمه به آن وارد می شود.
- خسارتهای وارد به موضوع بیمه حین گریز از تعقیب مقامات انتظامی مگر آنکه عمل گریز توسط متصرفین غیرقانونی باشد.
- در صورتی که راننده موضوع بیمه هنگام وقوع حادثه فاقد گواهینامه رانندگی باشد یا گواهینامه وی باطل شده باشد و یا مطابق مقررات راهنمایی و رانندگی گواهینامه راننده برای رانندگی موضوع بیمه متناسب نباشد. اتمام اعتبار در حکم بطلان آن نیست.
- خسارت های ناشی از حوادثی که طبق گزارش مقامات ذی صلاح به علت مصرف مشروبات الکلی و یا استعمال مواد مخدر یا روان گردان توسط راننده موضوع بیمه به وجود آمده باشد.
- خسارت ناشی از بکسل کردن وسیله نقلیه دیگر مگر آنکه موضوع بیمه مخصوص و مجاز به انجام این کار باشد و اصول و مقررات ایمنی رارعايت کرده باشد.
- خسارت های وارد به وسایل و دستگاههای الکتریکی و الکترونیکی موضوع بیمه در صورتی که ناشی از نقص و خرابی در کارکرد آنها باشد.
- خسارتهایی که به علت حمل بار بیش از حد مجاز توسط موضوع بیمه به آن وارد شود.

نحوه محاسبه حق بیمه بدنه اتومبیل

معیارهای تعیین حق بیمه بدنه اتومبیل، نوع وسیله نقلیه، تعداد سیلندر، کاربری، ظرفیت، یدک و سال ساخت خودرو می باشند لیکن عوامل مهم دیگری که فی الحال چندان به آن توجهی نشده و شرکتهای بیمه میبایست آنها را در حق بیمه تاثیر داده و مورد توجه قرار دهند عبارتند از:

- نوع پلاک (سازمانی، شخصی، عمومی و ...)
- امکانات ایمنی خودرو (ترمز ABS و ...)
- محدوده تردد (درون شهری، برون شهری، راه روستایی و ...)
- سوابق خسارتی بیمه گزار

- وزن وسیله نقلیه
- خطرات تکمیلی و استثنائات
- میزان استهلاك
- مشخصات بیمه گزار (سن، تحصیلات، جنس، شغل و ...)
- تعداد رانندگان خودرو و میزان استفاده آنها
- نحوه نگهداری خودرو (داشتن پارکینگ و ...)

مقررات بیمه نامه بدنه اتومبیل

ماده ۱- اساس قرارداد: این بیمه نامه بر اساس قانون بیمه مصوب اردیبهشت ۱۳۱۶ و پیشنهاد بیمه گذار (که جز لاینفک بیمه نامه می باشد) تنظیم شده و مورد توافق طرفین است آن قسمت از پیشنهاد کتبی بیمه گذار که مورد قبول بیمه گر نبوده و همزمان با صدور بیمه نامه یا قبل از آن به صورت کتبی به بیمه گذار اعلام گردیده است جز تعهدات بیمه گر محسوب نمی شود.

ماده ۲- اصطلاحات: اصطلاحات زیر صرف نظر از هر معنی و مفهوم دیگری که ممکن است داشته باشند در این شرایط عمومی با تعریف مقابل آن به کار رفته است:

بیمه گر: شرکت بیمه ای است که مشخصات آن در این بیمه نامه درج گردیده است و در ازای دریافت حق بیمه، جبران خسارت احتمالی را طبق شرایط این بیمه نامه به عهده می گیرد.

بیمه گزار: شخص حقیقی یا حقوقی است که مالک موضوع بیمه است یا به یکی از عناوین قانونی، نمایندگی مالک یا ذینفع را داشته یا مسئولیت حفظ موضوع بیمه را از طرف مالک دارد و قرارداد بیمه را با بیمه گر منعقد می کند و متعهد پرداخت حق بیمه آن می باشد.

ذینفع: شخصی است که بنا به درخواست بیمه گذار نام وی در این بیمه نامه درج گردیده است و تمام یا بخشی از خسارت به وی پرداخت می شود.

حق بیمه: مبلغی است که در بیمه نامه مشخص شده و بیمه گذار موظف است آن را هنگام صدور بیمه نامه یا به ترتیبی که در بیمه نامه مشخص می شود به بیمه گر پرداخت نماید.

موضوع بیمه: وسیله نقلیه زمینی است که مشخصات آن در این بیمه نامه درج شده است لوازمی که مطابق کاتالوگ وسیله نقلیه بیمه شده به خریدار تحویل و یا در بیمه نامه درج شده است نیز جزو موضوع بیمه محسوب می شود.

فرائض: بخشی از هر خسارت است که به عهده بیمه گذار است و میزان آن در بیمه نامه مشخص می گردد.

مدت اعتبار بیمه‌نامه: شروع و پایان مدت اعتبار بیمه‌نامه به ترتیبی خواهد بود که در بیمه‌نامه معین می‌گردد.

ماده ۳- خسارت ها و هزینه تحت پوشش بیمه بدنه

- حادثه: خسارتی که از برخورد موضوع بیمه با یک جسم ثابت یا متحرک یا برخورد اجسام دیگر به موضوع بیمه و یا واژگون و سقوط موضوع بیمه یا چنانچه در حین حرکت، اجزا و یا محصولات موضوع بیمه به آن برخورد نماید و موجب بروز خسارت شود.
- آتش سوزی: خسارتی که در اثر آتش سوزی، صاعقه و یا انفجار به موضوع بیمه و یا لوازم یدکی اصلی همراه آن وارد گردد.
- سرقت کلی: در صورتی که موضوع بیمه دزدیده شود و یا در اثر عمل دزدی یا شروع به دزدی به وسیله نقلیه و یا وسایل اضافی آن خسارت وارد شود.
- خسارتی که در جریان نجات و یا انتقال موضوع بیمه خسارت دیده به آن وارد شود.
- خسارت باطری و لاستیکهای چرخ موضوع بیمه در اثر هر یک از خطرات بیمه شده تا پنجاه درصد قیمت نو قابل پرداخت است.

ماده ۴- هزینه های قابل تامین: هزینه‌های متعارفی که بیمه‌گذار برای نجات موضوع بیمه خسارت دیده و جلوگیری از توسعه خسارت و نیز انتقال موضوع بیمه خسارت دیده به نزدیک‌ترین محل مناسب برای تعمیر آن پرداخت می‌نماید حداکثر تا بیست درصد کل خسارت وارده قابل جبران خواهد بود.

ماده ۵- خسارت های مستثنی شده یا غیر قابل جبران:

- خسارتهای ناشی از سیل، زلزله و آتشفشان.
- خسارتهایی که به علت استفاده از موضوع بیمه در مسابقه اتومبیل رانی یا آزمایش سرعت به آن وارد شود.
- خسارتهای وارد به موضوع بیمه به علت حمل مواد منفجره، سریع‌الاشتعال و یا اسیدی مگر آن که موضوع بیمه مخصوص حمل آن باشد.
- خسارتهای وارده بر اثر پاشیده شدن رنگ، اسید و سایر مواد شیمیایی روی بدنه موضوع بیمه مگر آنکه ناشی از حوادث تحت پوشش بیمه باشد.
- خسارت ناشی از سرقت لوازم و قطعات موضوع بیمه پس از وقوع حادثه.
- خسارت ناشی از کشیدن میخ و سایر اشیاء مشابه روی بدنه موضوع بیمه.
- کاهش ارزش موضوع بیمه حتی اگر در اثر وقوع خطرات بیمه‌شده باشد.

ماده ۶- خسارت‌های غیر قابل جبران یا خسارت‌هایی که از تعهد بیمه‌گر خارج است:

- خسارتهای ناشی از جنگ، شورش، اعتصاب و یا تهاجم
- خسارتهای مستقیم و غیر مستقیم ناشی از انفجارهای هسته‌ای
- خسارتهایی که عمداً توسط بیمه‌گزار، ذینفع و یا راننده موضوع بیمه به آن وارد می‌شود.
- خسارتهای وارده به موضوع بیمه حین گریز از تعقیب مقامات انتظامی مگر آن که عمل گریز توسط متصرفین غیر قانونی باشد.
- در صورتیکه راننده موضوع بیمه هنگام وقوع حادثه فاقد گواهینامه رانندگی باشد یا گواهینامه رانندگی وی باطل شده باشد و یا مطابق مقررات راهنمایی و رانندگی گواهینامه راننده برای رانندگی موضوع بیمه متناسب نباشد. اتمام اعتبار گواهینامه در حکم بطلان آن نیست.
- خسارتهای ناشی از حوادثی که طبق گزارش مقامات ذیصلاح به علت مصرف مشروبات الکلی و یا استعمال مواد مخدر و یا روان گردان توسط راننده موضوع بیمه بوجود آمده باشد.
- خسارت ناشی از بکسل کردن وسیله نقلیه دیگر مگر آنکه موضوع بیمه مخصوص و جاز به انجام این کار باشد و اصول و مقررات ایمنی را رعایت کرده باشد.

ماده ۷- رعایت اصل حداعلائی حسن نیت : بیمه‌گزار مکلف است پرسش‌های کتبی بیمه‌گر را با دقت و صداقت و به طور کامل پاسخ دهد. هرگاه بیمه‌گزار در پاسخ به پرسش‌های بیمه‌گر عمداً از اظهار مطلبی خودداری و یا اظهار خلاف واقع بنماید به نحوی که مطالب اظهار نشده و یا اظهارات خلاف واقع، موضوع خطر را تغییر دهد و یا از اهمیت آن در نظر بیمه‌گر بکاهد، قرارداد بیمه از تاریخ انعقاد باطل و بلااثر خواهد بود حتی اگر مطلبی که کتمان شده یا برخلاف واقع اظهار شده است هیچگونه تاثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت علاوه بر آنکه وجوه پرداختی بیمه‌گزار به وی مسترد نخواهد شد بیمه‌گر می‌تواند اقساط معوق حق بیمه تا آن تاریخ را نیز از وی مطالبه نماید.

ماده ۸- پرداخت حق بیمه : قرارداد بیمه با تقاضای بیمه‌گزار و قبول بیمه‌گر منعقد می‌شود ولی شروع تامین و اجرای تعهدات بیمه‌گر منوط به پرداخت حق بیمه به ترتیبی است که در بیمه‌نامه پیش بینی شده است. چنانچه پرداخت حق بیمه به صورت قسطی باشد و بیمه‌گزار یک یا چند قسط از اقساط موعود رسیده حق بیمه را پرداخت نکند بیمه‌گر می‌تواند بیمه‌نامه را فسخ نماید. چنانچه بیمه‌گر بیمه‌نامه را فسخ نکرده باشد، در صورت وقوع حادثه، پرداخت خسارت تابع ضوابط پیش بینی شده در شرایط خصوصی بیمه‌نامه خواهد بود.

ماده ۹- اعلام تشدید خطر: هرگاه در طول مدت بیمه تغییراتی در کیفیت و یا وضعیت و یا کاربری موضوع بیمه بوجود آید که موجب تشدید خطر شود بیمه‌گزار موظف است به محض اطلاع، بیمه‌گر را آگاه سازد. در صورت تشدید خطر قبل از وقوع خسارت، بیمه‌گر می‌تواند حق بیمه اضافی متناسب با خطر را برای مدت باقیمانده مطالبه و در صورت عدم پرداخت آن توسط بیمه‌گزار، قرارداد بیمه را فسخ نماید. هرگاه بعد از وقوع خسارت، تشدید

خطر معلوم شود بیمه‌گر می‌تواند خسارت را بر اساس نسبت حق بیمه تعیین شده به حق بیمه متناسب با خطر مشدد پرداخت کند.

ماده ۱۰- اعلام خسارت: بیمه‌گزار موظف است حداکثر ظرف پنج روزکاری از تاریخ اطلاع خود از وقوع حادثه به یکی از مراکز پرداخت خسارت بیمه‌گر مراجعه و با تکمیل فرم اعلام خسارت، وقوع حادثه را اعلام نماید یا مراتب را ظرف مدت مذکور از طریق پست سفارشی به اطلاع بیمه‌گر برساند. همچنین بیمه‌گزار موظف است مدارک مثبته و سایر اطلاعاتی که راجع به حادثه و تعیین میزان خسارت از او خواسته می‌شود را در اختیار بیمه‌گر قرار دهد. در صورتی که بیمه‌گزار هر یک از تعهدات فوق را انجام ندهد، بیمه‌گر می‌تواند ادعای خسارت را رد کند مگر آنکه بیمه‌گزار ثابت کند به دلیل امور غیر قابل اجتناب از عهده انجام آنها برنیامده است.

ماده ۱۱- عدم اظهارات خلاف واقع: هرگاه بیمه‌گزار به قصد تقلب، در خصوص خسارت و کیفیت وقوع حادثه به طور کتبی اظهارات نادرستی بنماید و یا مدارک مجعول تسلیم کند بیمه‌گر می‌تواند وی را از دریافت خسارت محروم کند.

ماده ۱۲- جلوگیری از وقوع حادثه و توسعه خسارت: بیمه‌گزار موظف است برای جلوگیری از وقوع حادثه و توسعه خسارت و یا نجات موضوع بیمه و لوازم همراه آن، اقدامات و احتیاط‌های لازم را که هرکس عرفاً از مال خود می‌کند به عمل آورد. چنانچه ثابت شود که بیمه‌گزار به طور عمد از انجام این اقدامات خودداری نموده است بیمه‌گر می‌تواند به نسبت تاثیر قصور بیمه‌گزار، خسارت پرداختی را تقلیل دهد.

ماده ۱۳- خودداری از جابجایی و یا تعمیر وسیله نقلیه: در صورت بروز حادثه، بیمه‌گزار باید از جابجایی وسیله نقلیه جز به حکم مقررات یا دستور مقامات انتظامی و همچنین تعمیر آن بدون موافقت بیمه‌گر خودداری نماید.

ماده ۱۴- انتقال حقوق بیمه‌گزار به بیمه‌گر: بیمه‌گر در حدودی که خسارت وارده را قبول یا پرداخت می‌کند در مقابل اشخاصی که مسئول وقوع حادثه یا خسارت هستند قائم مقام بیمه‌گزار خواهد بود و بیمه‌گزار موظف است از هر عملی که اقدام بیمه‌گر را علیه مسئول خسارت مشکل و یا نامقدور می‌سازد خودداری نماید. در غیراین صورت بیمه‌گر می‌تواند خسارت را پرداخت نکند یا در صورت پرداخت خسارت، حق استرداد آن را از بیمه‌گزار خواهد داشت.

ماده ۱۵- فسخ قرارداد بیمه: در موارد زیر بیمه‌گر یا بیمه‌گزار می‌تواند قرارداد بیمه را فسخ نماید.

الف - موارد فسخ از طرف بیمه‌گر:

- در صورتیکه بیمه‌گزار حق بیمه را به موقع نپردازد.
- در صورت تشدید خطر مگر آنکه توافق خاصی بین طرفین صورت گرفته باشد.

• چنانچه بیمه‌گذار سهواً از اظهار مطالبی خودداری یا اظهارات خلاف واقع بنماید و مطالب اعلام نشده یا اظهارات خلاف واقع در ارزیابی خطر موثر باشد.

ب: موارد فسخ از طرف بیمه‌گذار:

- در صورتیکه خطر موضوع بیمه کاهش یابد و بیمه‌گر حاضر به تخفیف در حق بیمه نشود.
- در صورتیکه فعالیت بیمه‌گر به هر دلیل متوقف شود.

تبصره: در صورتیکه بیمه‌گذار بنا به دلایل دیگری متقاضی فسخ بیمه‌نامه باشد، بیمه‌گر حق بیمه مدت اعتبار بیمه‌نامه را به روش کوتاه مدت محاسبه و باقیمانده حق بیمه را به بیمه‌گذار پرداخت می‌کند.

ماده ۱۶- انفساخ قرارداد بیمه: در صورتیکه موضوع بیمه به علت وقوع حادثی که تحت پوشش این بیمه‌نامه نیست از بین برود، بیمه‌نامه منفسخ می‌گردد.

ماده ۱۷- نحوه اعلام فسخ و برگشت حق بیمه: چنانچه بیمه‌گذار یا بیمه‌گر بخواهند بیمه‌نامه را فسخ کنند باید مراتب را بطور کتبی و رسمی به طرف مقابل اطلاع دهند. اثر فسخ در تمام موارد ده روز پس از ابلاغ مراتب به اقامتگاه طرف مقابل شروع می‌شود در صورت فسخ قرارداد بیمه از طرف بیمه‌گر یا بیمه‌گذار با انفساخ قرارداد بیمه، حق بیمه مدت اعتبار بیمه (بجز در مورد تبصره ماده ۱۵) بصورت روز شمار محاسبه و باقیمانده به بیمه‌گذار مسترد می‌گردد.

تبصره: در صورتیکه ذینفع بیمه‌نامه شخص دیگری غیر از بیمه‌گذار باشد فسخ بیمه‌نامه توسط بیمه‌گذار مستلزم کسب موافقت ذینفع می‌باشد؛ در صورت فسخ از طرف بیمه‌گر، مراتب باید علاوه بر بیمه‌گذار بطور کتبی به اطلاع ذینفع نیز رسانده شود.

ماده ۱۸: انتقال مالکیت وسیله نقلیه بیمه شده: در صورت انتقال مالکیت موضوع بیمه به هر یک از انحاء قانونی، بیمه‌گذار می‌تواند بیمه‌نامه را فسخ و حق بیمه مدت باقیمانده بیمه‌نامه خود را مسترد نماید. در صورت عدم فسخ بیمه‌نامه چنانچه مالک جدید به تعهدات بیمه‌گذار در مقابل بیمه‌گر عمل نماید. تعهدات بیمه‌گر در مقابل مالک جدید ادامه خواهد یافت.

تبصره: چنانچه انتقال مالکیت موضوع بیمه پس از وقوع حادثه‌ای باشد که به بیمه‌گر اعلام نشده است بیمه‌گر هیچ گونه مسئولیتی برای جبران خسارتهای وارده در مقابل مالک جدید نخواهد داشت.

ماده ۱۹- نحوه تعیین مقدار خسارت: مقدار خسارت قابل پرداخت توسط بیمه‌گر به ترتیب زیر تعیین می‌شود در صورت عدم توافق در مورد میزان خسارت طبق ماده ۲۲ عمل خواهد شد.

الف - خسارت کلی:

موضوع بیمه، موقعی به کلی از بین رفته تلقی خواهد شد که حداقل ۶۰ روز پس از سرقت پیدا نشود یا به علت حوادث مشمول بیمه به نحوی آسیب ببیند که مجموع هزینه‌های تعمیر و تعویض قسمت‌های خسارت دیده آن با احتساب هزینه‌های نجات از ۷۵ درصد قیمت آن در روز حادثه بیشتر باشد.

تبصره ۱: در خسارت کلی ملاک محاسبه و تصفیه خسارت، ارزش معاملاتی موضوع بیمه در روز حادثه و حداکثر تا مبلغ بیمه شده خواهد بود. از خسارت کلی، ارزش بازیافتی احتمالی و کسورات مقرر کسر و هزینه متعارف نجات و حمل تا حد مقرر به آن اضافه می‌شود مشروط بر اینکه از کل مبلغ بیمه بیشتر نشود.

تبصره ۲: ارزش بازیافتی موضوع بیمه توسط بیمه‌گر تعیین می‌شود. در صورت عدم موافقت بیمه‌گذار با ارزش تعیین شده بیمه‌گر پس از تملک موضوع بیمه و انتقال سند، خسارت را با کسر فرانشیز و سایر کسورات و اضافه نمودن هزینه‌های متعارف نجات و حمل پرداخت خواهد نمود.

تبصره ۳: با پرداخت خسارت کلی، قرارداد بیمه خاتمه می‌یابد چنانچه مدت قرارداد بیمه بیش از یکسال باشد، حق بیمه سالهای بعد به بیمه‌گذار مسترد می‌شود.

تبصره ۴: قبل از پرداخت خسارت مربوط به سرقت کلی موضوع بیمه، سند مالکیت وسیله نقلیه بیمه‌شده باید به بیمه‌گر منتقل شود.

تبصره ۵: چنانچه تا یکسال پس از پرداخت خسارت وسیله نقلیه سرقت شده و انتقال مالکیت آن به بیمه‌گر، وسیله نقلیه مذکور پیدا شود بیمه‌گر موظف است آن را با رعایت آئین نامه بازیافت خسارت مصوب شورای عالی بیمه به فروش رساند و سهم بیمه‌گذار از مبلغ بازیافتی را با توجه به درصدی که از خسارت پرداختی کسر کرده است به وی پرداخت نماید.

ب: خسارت جزئی

خسارت‌هایی که مشمول تعریف مندرج در بند الف فوق نیست، خسارت جزئی تلقی می‌شود ملاک تعیین خسارت جزئی هزینه تعمیر شامل دستمزد عادلانه و قیمت روز لوازم تعویضی پس از کسر استهلاک و فرانشیز و اضافه نمودن هزینه نجات و حمل تا حد مقرر خواهد بود. میزان استهلاک برای قطعات تعویضی (بجز شیشه‌ها و شیشه چراغها) از شروع سال پنج تولید وسیله نقلیه به بعد برای هر سال ۵ درصد و حداکثر ۲۵ درصد خواهد بود.

ماده ۲۰- مهلت و نحوه پرداخت خسارت:

بیمه‌گر موظف است حداکثر پانزده روز بعد از تکمیل مدارک و توافق طرفین در خصوص میزان آن با اعلام رای داور مرضی الطرفین، ذهیئت داورى یا دادگاه (موضوع ماده ۲۲) خسارت را پرداخت کند. این مدت برای پرداخت خسارت سرقت موضوع بیمه ۶۰ روز است که از تاریخ اعلام خسارت به بیمه‌گر شروع و پس از سپری شدن این مدت در صورت پیدا نشدن موضوع بیمه خسارت وارده به موجب شرایط این بیمه‌نامه پرداخت می‌شود. **تبصره ۱:** بیمه‌گر می‌تواند به جای پرداخت نقدی خسارت موضوع بیمه را در مدتی که عرفاً کمتر از آن میسر نیست تعمیر کند یا وسیله نقلیه مشابهی را در عوض آن به تملک بیمه‌گزار در آورد؛ در هر حال فرانشیز و استهلاک به عهده بیمه‌گزار خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتیکه مبلغ بیمه شده کمتر از ارزش موضوع بیمه در روز وقوع حادثه باشد، بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغ بیمه شده با قیمت واقعی آن در روز حادثه مسئول جبران خسارت خواهد بود.

ماده ۲۱- بیمه مضاعف: اگر وسیله نقلیه موضوع این بیمه‌نامه در طول مدت اعتبار قرارداد، بدون قصد تقلب به موجب بیمه‌نامه یا بیمه‌نامه‌های دیگری در مقابل تمام یا بخشی از خطرات مذکور در این قرارداد بیمه شده باشد، در صورت وقوع خطرهای تحت پوشش بیمه‌گر موظف است خسارت را جبران و سپس برای دریافت سهم بقیه بیمه‌گرها به آنان مراجعه نماید. چنانچه قبلاً تمام خسارت یا استفاده از سایر بیمه‌نامه‌ها جبران شده باشد، بیمه‌گر تعهدی برای جبران خسارت در مقابل بیمه‌گزار نخواهد داشت ولی اگر بخشی از خسارت توسط سایر بیمه‌گرها جبران شده باشد، بیمه‌گر موظف است بر اساس نسبت تعهد خود به مجموع پوشش همه بیمه‌نامه‌ها، خسارت را جبران نماید.

ماده ۲۲- ارجاع به داورى: طرفین قرارداد باید اختلاف خود را تا حد امکان از طریق مذاکره حل و فصل نمایند. اگر اختلاف از طریق مذاکره حل و فصل نشد می‌توانند از طریق داورى یا مراجعه به دادگاه موضوع را حل و فصل کنند در صورت انتخاب روش داورى، طرفین قرارداد می‌توانند یک نفر داور مرضی الطرفین را انتخاب کنند. در صورت عدم توافق برای انتخاب داور مرضی الطرفین هر یک از طرفین داور انتخابی خود را به صورت کتبی به طرف دیگر معرفی می‌کند. داوران منتخب داور سومى را انتخاب و پس از رسیدگی به موضوع اختلاف با اکثریت آراء اقدام به صدور رای داورى می‌کنند. در صورتیکه داوران منتخب برای انتخاب داور سوم به توافق نرسند، هر یک از طرفین قرارداد می‌تواند تعیین داور سوم را از دادگاه صالح خواستار شود. هر یک از طرفین حق الزحمه داور انتخابی خود را می‌پردازند و حق الزحمه داور سوم به تساوی تقسیم می‌شود.

ماده ۲۳- مهلت اقامه دعوى: هرگونه ادعای ناشی از این بیمه‌نامه باید حداکثر ظرف مدت دو سال از تاریخ بطلان فسخ و یا انقضای مدت بیمه‌نامه و در صورت وقوع حوادث تحت پوشش از تاریخ وقوع حادثه اقامه شود. پس از دو سال مذکور ادعای ناشی از این بیمه‌نامه ممنوع نخواهد بود. مرور زمان می‌تواند یک دفعه توسط هر یک از

طرفین با اظهار نامه رسمی قطع شود. در صورت قطع شدن مرور زمان به مدت باقیمانده مرور زمان یکسال اضافه خواهد شد.

ماده ۲۴- قلمرو جغرافیایی پوشش قرارداد بیمه: قلمرو جغرافیایی خطر یکی از موضوعاتی است که باید در بیمه‌نامه مشخص باشد، منظور از قلمرو جغرافیایی محدوده جغرافیایی است که چنانچه اتومبیل مورد بیمه در آن محدوده دچار حادثه شود، بیمه‌گر موظف به جبران خسارت می‌باشد و در صورتیکه اتومبیل از آن محدوده خارج شود، تحت پوشش بیمه نخواهد بود. در حال حاضر شرکت‌های بیمه با دریافت حداقل ۵۰٪ کل حق بیمه سالانه به عنوان حق بیمه اضافی پوشش بیمه را شامل خارج از کشور نیز می‌نمایند و شرط ذیل باید در بیمه‌نامه به صورت الحاقی قید گردد:

الف - در صورت وقوع حادثه بیمه‌گزار موظف است نسبت به تهیه گزارش پلیس از کشوری که حادثه در آن اتفاق افتاده اقدام و آن را همراه با عکس از مواضع آسیب دیده اتومبیل و فاکتورهای مربوط به تعمیرات و پس از تایید مدارک یاد شده توسط سفارتخانه یا کنسولگری ایران واقع در کشور مذکور به بیمه‌گر تحویل نماید.

ب - خسارت در ایران طبق شرایط بیمه‌نامه پرداخت می‌گردد و بیمه‌گر هیچگونه تعهدی در مورد تهیه و یا اخذ مجوز خروج ارز از کشور جمهوری اسلامی ایران را ندارد.

بیمه حوادث راننده

بیمه‌های اصلی اتومبیل، **بیمه بدنه و بیمه شخص ثالث** هستند؛ با وجود این دو بیمه، کلیه خطراتی که برای اتومبیل بیمه‌شده، سرنشینان داخل آن و افراد و اشیای خارج از آن اتفاق می‌افتد تحت پوشش قرار می‌گیرند. پوشش بیمه حوادث راننده فقط **خسارت‌های جانی** (نقص عضو و فوت) وارد به راننده اتومبیل مسبب حادثه که به لحاظ قانونی، شخص ثالث تلقی نمی‌شود را تحت پوشش قرار می‌دهد. همانطور که عنوان گردید در **بیمه شخص ثالث**، راننده مسبب حادثه شخص ثالث محسوب نمی‌شود و در صورت بروز حادثه از محل بیمه‌نامه شخص ثالث دیه دریافت نمی‌کند.

در صورت بروز حوادث تحت پوشش بیمه، راننده اتومبیل مسبب حادثه می‌تواند غرامت و هزینه‌های پزشکی خود را دریافت کند. از طریق این بیمه هزینه‌های یاد شده تا سقف مشخص یعنی میزان تعهد بیمه‌نامه در صورتیکه مشمول قانون دیگری نباشد به وی پرداخت خواهد شد.

خطرات مورد تعهد

چنانچه راننده وسیله نقلیه مسبب حادثه بیمه‌شده در اثر حادثه جان خود را از دست داده یا مصدوم و مجروح گردد، بیمه‌گر مبلغی به عنوان غرامت به بازماندگان بیمه‌شده (در صورت فوت) یا خود وی می‌پردازد. حداقل مبلغ اجباری

بیمه در هر حادثه، معادل ریالی دیه کامل یک مرد مسلمان در ماه‌های حرام است. بیمه‌گذار می‌تواند برای جبران خسارت‌های بیش از حداقل مزبور بیمه اختیاری تحصیل نماید.

نکته: بیمه‌گذار متعهد است هرگونه تغییر در مشخصات وسیله نقلیه مذکور در بیمه‌نامه یا انتقال آن را ظرف ۵ روز به بیمه‌گر اطلاع دهد. پوشش‌های این قرارداد شامل حوادثی است که در محدوده جغرافیایی جمهوری اسلامی ایران رخ دهد و تعمیم آن به حوادث خارج از کشور مشروط به توافق خاص بیمه‌گر است.

بیمه حوادث راننده به صورت اجباری همراه با بیمه‌نامه مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی (شخص ثالث) صادر می‌گردد و علت آن هم پوشش بیمه‌ای برای کلیه اشخاص اعم از ثالث و راننده می‌باشد.

توضیح آنکه خسارت راننده در صورتی قابل پرداخت است که راننده طبق ضوابط راهنمایی و رانندگی دارای گواهینامه مجاز رانندگی با وسیله نقلیه مذکور در بیمه‌نامه بوده و در حین وقوع حادثه در شرایط عادی باشد.

بیمه حوادث راننده جزء بیمه‌های اشخاص محسوب می‌گردد و لذا قوانین حاکم بر بیمه‌های اشخاص بر بیمه‌نامه فوق حاکم است. بنابراین در این بیمه‌نامه مانند بیمه شخص ثالث دیه پرداخت نمی‌گردد.

و تعهدات بیمه‌گر شامل پرداخت غرامت فوت یا نقص عضو و یا از کارافتادگی دائم اعم از کلی و جزئی ناشی از حوادث رانندگی می‌باشد. مثلاً اگر راننده مقصر حادثه دچار شکستگی پا شود، خسارتی به وی پرداخت نمی‌گردد چون این مورد جزء موارد دیات تلقی می‌گردد.